Proletari din toate țările, uniți-vă !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XXII-Nr. 1049 — EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ — Vineri 10 iulie 1970 — 6 pagini 25 bani

UN LABORATOR DE ANALIZĂ A PROCESULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Recent, Laboratorul de analiză a procesului de învățămînt creat pe lîngă Institutul central de perfecționare a personalului didactic a organizat prima întîlnire cu reprezentanții celorlalte instituții specializate în cercetarea fenomenului educațional, cu cadre didactice și reprezentanți ai presei. Cu acest prilej prof. univ. dr. docent D. Todoran, rectorul I.C.P.P.D. și prof. univ. dr. Pavel Apostol, conducătorul laboratorului au expus proiectul planului de cercetare al acestuia pentru perioada 1971—1972. Planul include patru probleme de bază : optimizarea programelor și metodelor de predare la unele obiecte de studiu fundamentale, tehnologia și eficiența educativă a predării științelor sociale, cercetarea metodologiei conducerii și organizării învățămîntului la nivelul unităților școlare și al inspectoratelor, contribuția procesului de învățămînt la dezvoltarea gîndirii euristice, creatoare a elevilor. De asemenea laboratorul își propune să organizeze un seminar permanent de modele educaționale, să editeze un buletin, să colaboreze la experimentarea unui nou plan de învățămînt al liceului etc.

Colectivele de cercetare ale laboratorului vor acționa ca echipe interdisciplinare, cuprinzînd în sînul lor specialiști în domeniul matematicii, sociopsihologiei, epistemologiei și pedagogiei.

LA ORIZONT—

ANUL ȘCOLAR 1970-1971

O dată cu încheierea cursurilor și a examenelor, preocupările tuturor oamenilor școlii s-au îndreptat cu prioritate către pregătirea deschiderii noului an școlar. Firește, această pregătire a început mai de mult — în unele privințe chiar cu luni și luni în urmă — aflîndu-se acum într-un stadiu destul de avansat. Aplicînd consecvent politica școlară a partidului, întregul corp profesoral, ca și organele învățămîntului, desfășoară în această perioadă o vie activitate organizatorică și de concepție pentru ca sarcinile care stau în fața școlii în noul an să fie exemplar îndeplinite.

Începînd din toamnă se va realiza cuprinderea în școală a tuturor copiilor care împlinesc pînă la data de 15 septembrie vîrsta de 6 ani. Această măsură, pregătită încă din urmă cu doi ani și experimentată pe scară largă, va însemna un remarcabil eveniment al vieții noastre școlare.

În noul an școlar va continua acțiunea de trecere la școala generală de 10 ani, începută cu bune rezultate în anul care s-a încheiat. Vom avea pentru prima dată clasa a X-a. Totodată, va crește substanțial cuprinderea absolvenților clasei a VIII în clasa a IX-a a școlii generale de 10 ani, în așa fel încît să se creeze premisele necesare pentru generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani în termenul stabilit de Congresul al X-lea al P.C.R.

Noul an va marca, de asemenea, o creștere a ponderii liceelor de specialitate. La sfîrșitul viitorului an școlar vor părăsi băncile liceelor industriale și ale majorității liceelor agricole primii absolvenți care timp de cinci ani s-au pregătit să devină cadre medii tehnice pentru diferitele ramuri ale economiei naționale. Tot în noul an se va definitiva conturul viitorului liceu de cultură generală al cărui plan, după cum se știe, a fost amplu dezbătut în anul ce s-a încheiat.

Aceștia fiind parametrii principali ai noului an școlar, ce s-a făcut pentru deschiderea în bune condițiuni a cursurilor la 15 septembrie ?

Toate programele vor fi difuzate pînă la 31 iulie

— Pentru anul școlar 1970—1971 65 de programe au fost elaborate din nou sau au fost revizuite — ne informează prof. **Iulian Nica**, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului. Cu excepția a trei programe, toate sînt într-un stadiu avansat de tipărire. Statistic, situația la data de 8 iulie se prezintă în felul următor : 8 programe au fost deja expediate la inspectorate, 5 sînt gata de difuzat iar 28 se vor afla peste cîteva zile în situația de a fi difuzate. Alte 24 de programe — care, avînd un tiraj mai mic, se multiplică în cadrul ministerului, vor fi expediate peste puțin timp. Sîntem îndreptățiți să afirmăm că pînă la sfîrșitul acestei luni vor fi difuzate toate programele din învățămîntul de cultură generală.

— Ce ne puteți spune despre programele noi ale anului viitor ?

— După cum se știe, copiii care cu doi ani în urmă au intrat în școală la vîrsta de 6 ani se află acum în pragul clasei a III-a Programele pentru această clasă sînt în totalitate noi. Credem că ele asigură o mai judicioasă redistribuire a cunoștințelor la limba română și matematică. De asemenea, așa cum s-a început în anul trecut cu clasa a II-a, se va continua și în clasa a III-a înglobarea în același manual a cunoștințelor despre natură și om.

Au intervenit unele elemente noi și în programele clasei a V-a, corespunzător cu noul plan al școlii generale. Astfel, pe lîngă cele 4 ore de limba română existente pînă acum, apare și o oră de compunere, menită să continue preocupările începute în clasele anterioare în legătură cu perfecționarea exprimării orale și scrise a elevilor. Tot conform noului plan de învățămînt, la clasa a V-a s-a introdus o nouă programă — „Cunoștințe despre natură și om", în cadrul căreia se pune accent pe cunoașterea organismului uman și pe problemele de igienă.

Cea mai mare atenție a fost acordată, desigur, clasei a X-a a școlii generale, unde s-au elaborat programe noi pentru toate disciplinele școlare. Așa cum s-a procedat anul trecut în cazul clasei a IX-a, programele disciplinelor de cultură generală pentru clasa a X-a au fost reunite într-o singură broșură, astfel încît fiecare profesor să poată cunoaște nu numai programa disciplinei sale, ci și celelalte programe, în scopul realizării unei conexiuni firești între toate obiectele de învățămînt. Într-o altă broșură au fost reunite toate programele pentru lucrările practice, atît la clasa a IX-a cît și la clasa a X-a.

— Ce îmbunătățiri s-au adus actualelor programe ale liceului ?

— Înnoirile radicale vor avea loc aici odată cu trecerea la noua formulă de liceu diversificat. Pînă atunci, însă, pentru noul an școlar au fost aduse unele perfecționări actualelor programe. De pildă, programele clasei a XII-a au fost corelate mai bine cu structura anului școlar la această clasă, asigurîndu-se o mai judicioasă redistribuire a cunoștințelor pe cele două trimestre și lăsîndu-se un număr mult mai mare de ore la dispoziția profesorului pentru a se putea realiza în condiții optime recapitularea la fiecare obiect în parte, nu numai la cele cerute pentru examenul de bacalaureat.

O ultimă remarcă : la elaborarea noilor programe, ca și la revizuirea și îmbunătățirea celor existente au fost antrenați numeroși specialiști, cercetători și un mare număr de cadre didactice care predau direct la catedră.

Din cele 19 milioane de manuale ale anului viitor, 11 milioane au și plecat spre școli

Cu privire la stadiul apariției și difuzării manualelor am cerut informații tovarășului **Emil Bâldescu**, directorul Editurii didactice și pedagogice.

— Aș putea afirma de la început că, în general, situația apariției manualelor școlare este mai bună decît în alți ani, deși planul editorial a crescut — ne-a spus interlocutorul nostru. Creșterea planului se datorează îndeosebi faptului că se elaborează pentru prima dată manuale pentru clasa a X-a a școlii generale și pentru anul V al liceelor de specialitate. De asemenea, apar numeroase manuale de geografie pentru clasa a III-a, cîte unul pentru fiecare județ.

Din cele 871 de titluri de manuale care vor apărea pentru noul an școlar — cifra cea mai mare întîlnită în cei 20 de ani de cînd există editura — la începutul lunii iulie 564 de titluri erau deja apărute, iar 304 se aflau într-un stadiu avansat de tipărire. Un singur manual, „Cunoștințe social-politice pentru clasa a X-a", este întîrziat. Au fost luate însă toate măsurile pentru urgentarea apariției lui.

Manualele apărute au și fost distribuite și recepționate în ju-

MIRCEA IONEL

(Continuare în pag. a 5-a)

Noii noștri colegi

În zilele de la începutul lui iulie noua promoție de absolvenți ai instituțiilor de învățămînt superior s-a prezentat în fața comisiilor de repartizare. Peste o treime din cei 18 000 de absolvenți sînt tineri profesori care vor păși, începînd din toamnă, în școlile patriei.

Înconjurați în tot timpul studiilor universitare de grija părintească a partidului și statului, proaspeții absolvenți sînt și beneficiarii direcți ai recentului Decret al Consiliului de Stat care asigură fiecăruia nu numai un loc de muncă potrivit, ci și certitudinea unei activități corespunzătoare pregătirii lor.

Tot în aceste zile au fost efectuate repartizările învățătorilor și educatoarelor din promoția 1970.

Noului contingent de cadre didactice, un călduros „Bun venit !".

JURNAL DE VACANȚĂ

ACEȘTI ADOLESCENȚI ENTUZIAȘTI

Cifre care implică profunde valori umane ● Dragostea de patrie materializată în fapte ● După muncă, odihnă la mare și la munte ● Popas la „proprietarii" pădurii Snagov

Zile calde, însorite, de vacanță, zile de miez de vară. S-au încheiat și examenele de bacalaureat, și concursurile de admitere. Dar elevii nu vor, nu înțeleg să rămînă inactivi. Acești adolescenți entuziaști sînt prezenți în masă pe șantierele patriei, peste tot acolo unde este de lucru.

Pentru toți liceeni din Mediaș, de pildă, începutul vacanței a însemnat posibilitatea de a se dedica reconstrucției întreprinderilor, caselor și străzilor distruse de ape. La această foarte importantă și necesară activitate — mărturisea directorul Liceului nr. 1 — n-a fost nevoie să-i mobilizeze nimeni. Au venit singuri. La uzina „Automatica", bunăoară, s-au prezentat săptămînile trecute clase întregi din care nu lipsea nici un elev. Mulți cunoșteau uzina din vizitele făcute aici cu școala. Era pe atunci în plină activitate, toate piesele străluceau de curățenie. Dar puhoaiele de apă i-au schimbat înfățișarea de altădată. Elevii, alături de toți muncitorii, au pus umărul la înlăturarea urmelor calamității. Zile de-a rîndul au curățat sute și sute de rulmenți. Iar acum, după ce uzina a intrat din nou în funcțiune, fiecare elev care a muncit acolo este mîndru că a putut contribui la refacerea ei. La fel de mîndri sînt și elevii care timp de cîteva săptămîni au lucrat la întreprinderea „Salconserv". Profesorii Adrian Sarca și Dorin Băilă, care au participat alături de ei la această treabă, ne-au mărturisit că nici n-au bănuit adevărata putere de muncă și spiritul de absolută disciplină al elevilor lor, trăsăturile acestea ieșind la iveală abia în ceasurile de încercare.

Abia de cîteva zile adolescenții Mediașului și-au dezbrăcat salopetele. Drept recompensă pentru treaba bună pe care au făcut-o au fost trimiși să se odihnească în taberele de la munte și de la mare, în drumeții prin Munții Apuseni ș. a.

Deosebit de bogat este, după aceste prime săptămîni de vacanță, și bilanțul activității elevilor din județul Mureș. Cei 5 000 de elevi brigadieri din acest județ au efectuat pînă acum sute de ore de muncă patriotică, ce valorează peste 4 500 000 lei. Iată numai cîteva din realizările lor : 4 700 m. de diguri înălțate, săparea a 8 062 metri de șanțuri, curățirea și amenajarea zonelor verzi pe o suprafață de 54 hectare, 167 hectare de porumb prășite, desfundarea cîtorva zeci de poduri, demolări și nivelări, desecarea, dislocarea și transportarea a 92 900 metri cubi de pămînt. Aparent seci, aceste cifre sînt însă deosebit de grăitoare, pentru că implică nu numai valori matematice, ci și valori umane, cu adînci și importante semnificații și în primul rînd, dragostea de patrie materializată în fapte, în acțiuni.

O asemenea dragoste de patrie îi caracterizează pe toți tinerii de pe meleagurile țării. După ce în preajma vacanței au dat alături de cei mari bătălia împotriva apelor Oltului, clădind zeci de metri de diguri, școlarii din Rîmnicu Vîlcea se află din nou prezenți, cu aceeași însuflețită dragoste de muncă, pe ogoare sau pe șantierele orașului și ale județului. 200 de elevi de la Liceul nr. 1 muncesc la I.A.S. Rîmnicu Vîlcea. Alți colegi ai lor — 150 la număr — sînt „angajați" temporar la Trustul județean de construcții.

După 20 iulie, cîteva zeci de elevi vîlceni vor pleca cu profesorul Petre Darie sus la Voineasa, acolo unde se construiește și se refac șoseaua. Au fost și anul trecut. Tot cu profesorul Darie. Acolo, la săparea șanțurilor, la taluzare, la asfaltare socotesc elevii că este adevărata muncă de brigadier. Acolo arată ei tot ce pot, în întrecerea entuziastă pentru depășirea normelor, în ritmul cîntecelor de brigadă. Abia așteaptă să urce în inima munților, în acele locuri deosebit de pitorești, pe unde în curînd va șerpui drumul la care cu toții s-au angajat să lucreze.

După muncă, pe școlarii din Rîmnicul Vîlcea îi așteaptă un frumos program de odihnă și destindere : zile de tabără, excursii prin țară, ba chiar și o excursie peste hotare — la Budapesta.

De la Constanța, profesorul Toma Mareș, președintele Consiliului județean al Organizației pionierilor, ne-a scris că și pionierii înțeleg să participe, după puterile lor, la diverse activități de folos patriotic și obștesc. Sute și sute de pionieri au împînzit cîmpiile, culegînd plante medicinale. Alții muncesc alături de părinții lor în grădinile de legume și în livezile cooperativelor agricole de producție și ale I.A.S.-urilor. Numai în două săptămîni pionierii au predat centrelor de colectare peste 10 000 kg plante medicinale și cooperativelor sute de kilograme de fructe și legume culese de ei.

Atractiv, variat și bogat este și programul de odihnă și distracție al pionierilor constănțeni. În zilele acestea de vacanță se desfășoară bunăoară din plin activitatea taberelor, cercurilor cu profil apicol, legumicol și viticol organizate la Babadag, Istria și Medgidia. Pasionații crescători de albine, de pildă s-au întîlnit cu învățătorul Constantin Parinescu, cunoscut apicultor, și au organizat o tabără de stupărit pastoral, unde desfășoară o foarte interesantă și bogată activitate. În plină desfășurare sînt și excursiile, drumețiile, expedițiile ciclo-turistice, concursurile de aero și navo modele, serbările cimpenești. Pionierii din comuna Mihail Kogălniceanu au plecat bunăoară într-o expediție intitulată „Hermes '70", care cuprinde trasee de peste 200 km și care are drept scop cunoașterea tradițiilor și obiceiurilor din ținuturile dobrogene. Foarte interesantă va fi și ex-

M. VERDEȘ

(Continuare în pag. a 5-a)

CLASA A IX-A DUPĂ PRIMUL AN DE EXISTENȚĂ

Ne aflăm după încheierea primului an școlar în care s-a început un proces de importanță istorică pentru învățămîntul nostru — generalizarea învățămîntului de 10 ani. Este desigur prematur să se tragă concluzii precise, definitive pe baza rezultatelor obținute în acest prim an de experiență. Cu toate acestea e posibil și necesar ca măcar în linii mari să se examineze măsura în care acest nou tip de școală răspunde imperativelor ce au generat-o. Acest scop l-au avut discuțiile purtate de noi cu unele cadre didactice care au funcționat la clasa a IX-a, cu specialiști din întreprinderi și din unitățile agricole unde și-au făcut practica în producție elevii și cu părinți ai acestor elevi și ai celor care urmează să intre în clasa a IX-a în viitorul an școlar.

Se cuvine să menționăm încă de la început faptul că toți interlocutorii noștri au avut cele mai călduroase aprecieri pentru ideia care stă la baza înființării școlii de 10 ani, considerînd-o drept expresie a necontenitei preocupări a conducerii partidului și statului nostru pentru ridicarea nivelului de cultură al poporului, pentru înflorirea patriei.

— Succesul trecerii la învățămîntul de 10 ani a fost atestat de numărul mare de cereri de înscriere, înregistrat îndeosebi în unitățile urbane. Față de această împrejurare — ne-a spus prof. **E. CIOROPARU**, inspector general școlar al județului Galați — a fost nevoie să luăm măsuri urgente pentru a lărgi posibilitățile de cuprindere în clasa a IX-a. Întrucît este de așteptat ca acest fenomen să se înregistreze și în toamna care se apropie, în momentul de față, pregătindu-ne pentru deschiderea noului an școlar, acordăm o atenție prioritară condițiilor în care vor lucra noile unități ale școlii de 10 ani.

Asemenea preocupări se vădesc în majoritatea județelor țării. Paralel cu aceasta se analizează rezultatele obținute în pregătirea elevilor primei clase a IX-a din istoria școlii generale de 10 ani. Profesorii, directorii, inspectorii școlari caută răspunsuri, încearcă soluții menite să ducă la desăvîrșirea profilului claselor IX-X, analizează eficiența predării fiecărui obiect în parte, direcțiile și rezultatele muncii de educație, sensul formativ al predării, ca și măsura în care planurile și programele de învățămînt răspund imperativelor sociale actuale legate de pregătirea tineretului.

— În parte — este de părere prof. **VASILE TEODORESCU**, cercetător științific la Institutul de științe pedagogice — planurile și programele sînt corespunzătoare. Principala lor trăsătură pozitivă o constituie faptul că dau absolvenților o pregătire de cultură generală mai completă decît școala de 8 ani. Mai puțin satisfăcător răspund planurile și programele cerințelor legate de profesionalizarea elevilor. Cred că se cere asigurat un raport mai judicios între volumul de cunoștințe de cultură generală și cel de cunoștințe și deprinderi practice, cu accent prioritar pe acestea din urmă.

Aceasta pare să fie, de altfel, și opinia părinților.

— Dintr-un sondaj făcut de noi în rîndurile părinților elevilor din clasele a VII-a și a VIII-a — ne-a spus prof. **ION IONIȚĂ**, directorul Școlii generale din Buriaș, județul Ilfov — rezultă că 90 la sută din ei doresc ca școala de 10 ani să asigure fiilor lor pregătirea cerută de integrarea cît mai grabnică în producție, într-o profesie corespunzătoare cu aptitudinile fiecăruia. Pregătirea pentru o profesie anumită este considerată astăzi în mediul rural ca un criteriu de cea mai mare valoare. De aceea sînt convins că receptivitatea părinților față de școala de 10 ani va crește în măsura în care aceasta își va accentua caracterul practic, profesional. Iar o asemenea

M. TĂNĂSESCU

(Continuare în pag. a 5-a)

FAZA JUDEȚEANĂ A SIMPOZIONULUI NAȚIONAL AL CADRELOR DIDACTICE

Ultimele două săptămîni au înregistrat faze locale ale Simpozionului național cu tema „Rolul și locul educatorului în procesul de modernizare a învățămîntului", în județele Gorj, Brăila, Brașov și Suceava. Consemnăm cîteva dintre contribuțiile care au dat personalitate și contur acestor manifestări.

LA TÎRGU JIU, după cuvîntul de deschidere al prof. **Vasile Romanescu**, inspectorul școlar general al județului Gorj și cuvintele de salut ale tov. **I. Dima** din partea Comitetului județean de partid și **C. Ștefănescu** din partea Biroului executiv al U.S.I.C., participanții la simpozion au ascultat expuneri prezentate de lector univ. Ștefan Costea, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului, Romeo Dăscălescu, director adjunct la Institutul de științe pedagogice și Leon Topa, cercetător principal la acest Institut. Prof. Ion Talabă a înfățișat apoi preocupările actuale ale sindicatului învățămînt și inspectoratului școlar județean în domeniul informării și stimulării cercetării pedagogice.

În lucrările pe secții s-au impus atenției comunicările privind dezvoltarea intelectuală a preșcolarilor și stimularea dragostei lor pentru ținutul natal (educ. Maria Sendroiu și educ. Gabriela Bărbulescu), experimentarea unor procedee de cercetare psihopedagogică la școlarii mici (înv. Melania Anghelescu), contribuții la acțiunea de educare patriotică și estetică (înv. Aurelia Găvănescu și înv. Marioara Petre).

Au suscitat de asemenea interesul participanților expunerile prezentate de prof. Ion Blendea despre orientarea profesorului în materialul informațional, prof. G. Pupăză despre valențele educative ale folclorului local, prof. Gheorghe Dinu și Ion Cumpănașu despre unele mărturii inedite de istorie locală, prof. Petre Petraș și Gh. Gogonea despre personalitatea profesorului și procesul educațional, prof. Ion Bălăcenoiu despre aplicarea în pedagogie a unor metode matematice, prof. Haralambie Dina, Const. Chiosa și Elena Dabija despre unele valențe educative ale lecțiilor de științele naturii.

LA BRĂILA, cuvîntul de deschidere a lucrărilor simpozionului, rostit de prof. emerit **T. Petride** și saluturile reprezentantului Comitetului județean de partid și al Biroului executiv U.S.I.C. au fost urmate de expuneri făcute în plenară de către prof. Ștefan Rădulescu, prof. Florica Gorincu și prof. Ștefan Pascu.

O caracteristică a manifestării de la Brăila au constituit-o contribuțiile remarcabile ale filialelor locale ale societăților științifice ale cadrelor didactice, care au făcut ca lucrările să îmbine strîns aspectele cercetării științifice propriu-zise cu cercetarea metodico-didactică. Astfel, în domeniul cercetării științifice s-au remarcat studiile efectuate de prof. Ion Mustea, prof. Alexandru Moldovan, prof. Anghel Avram, prof. Ion Lungu, prof. Anastase Popescu și prof. Eugenia Filipescu. Puncte de vedere interesante cu privire la perfecționarea unor aspecte ale metodicii de predare au adus prof. Emilian Micu, prof. Aristică Albici, prof. Virginia Andrei, prof. Marin Stratan, prof. Nicolae Stoica, prof. Cornelia Petrea, prof. Ion Mărăcineanu.

Se cuvine remarcat de asemenea, pentru dezbaterea multilaterală a unor probleme de actualitate, studiul despre contribuția sindicatelor din învățămînt la modernizarea procesului educativ elaborat de prof. Corneliu Virgolici, prof. Iancu Nedelcu și prof. Constantin Sîrbu.

LA BRAȘOV, participanții la faza județeană a Simpozionului național au fost salutați de prof. **Elena Georgescu**, inspector școlar județean, tov. **Alexandru Crișan** din partea Comitetului județean P.C.R. și prof. **Elena Cojan**, secretar al Comitetului U.S.I.C. Cu deosebit interes a fost audiată apoi comunicarea „Coordonatele programului de modernizare a învățămîntului" prezentată de conf. univ. dr. George Văideanu, directorul Institutului de științe pedagogice.

În continuare, lucrările simpozionului s-au desfășurat în cadrul a 14 secții, unde au stîrnit în mod deosebit interesul o serie de comunicări cum au fost cele privind contribuția lecturii extrașcolare la dezvoltarea personalității elevilor mici (înv. Melania Moldovan), rolul și metodica exercițiilor structurale (prof. Sanda Ghiuță), rolul și poziția educatorului în perfecționarea procesului de învățămînt (prof. Ion Ciurea și prof. Magda Illy), cunoașterea didactică și cunoașterea științifică (prof. Al. Găvenea, prorector al Institutului pedagogic din Brașov), folosirea izvoarelor istorice în lecții (prof. Ioan Nicoară), aplicarea graficelor în învățămînt (lector Tiberiu Gheție). Cîteva remarcabile lucrări prezentate de prof. Ladislau Muranschy și de maiștrii instructori Dumitru Delcea, Antonin Babarie, Ion Ghițoiu și Mihai Brașoveanu au fost consacrate unor probleme de tehnică și tehnologie didactică.

LA SUCEAVA, lucrările Simpozionului au fost deschise de saluturile pe care le-au rostit prof. **Eugen Pleșca**, inspector școlar general, tov. **Arsenie Velicu**, din partea Comitetului județean de partid și prof. **C. Drăgulescu**, președintele comitetului U.S.I.C.

După o interesantă expunere prezentată de conf. univ. dr. Vasile Bunescu, lucrările au continuat pe secții, unde au fost prezentate 65 de comunicări și referate. Dezbateri deosebit de vii au fost purtate în secțiile privind predarea la clasele I—IV, limba și literatura română, istoria, filozofia, matematica și problemele educative, fiind apreciate în mod deosebit lucrările prezentate de înv. Maria Filoș, prof. Teodor Lațiș, conf. univ. Alexandru Vasilescu, prof. Nicolae Cimpoiașu, prof. Marcel Tanasache, prof. Mircea Constantin, prof. Constantin Ionescu, prof. Ioan Cuciureanu. Din programul dens al secției biologie-agricultură s-au remarcat cercetările cu caracter științific aplicativ cu privire la relația între diferite specii de plante și animale și microclimatul sucevean efectuate de prof. Mircea Sandu, prof. Catinca Cazacu și prof. Gh. Ioanovici.

Aspecte interesante și actuale ale activității sindicatelor din învățămînt au prezentat în lucrările lor prof. Adrian Bocancea, prof. I. Coroliuc, prof. Maria Ciornei și prof. H. Rimer.

UN PAS ÎNAINTE PE CALEA ABORDĂRII ȘTIINȚIFICE A „TELEȘCOLII"

INAUGURAREA STUDIOULUI DE TELEVIZIUNE EDUCATIVĂ

Institutul de științe pedagogice a organizat recent un studio experimental de televiziune școlară cu circuit închis. Obiectivele acestuia : elaborarea unor emisiuni care să se integreze în lecții sau să fie complementare acestora, în scopul sporirii eficienței lor pedagogice, precum și determinarea cadrului și condițiilor optime de transmitere a unor astfel de emisiuni. De asemenea, studioul își propune să elaboreze emisiuni destinate perfecționării și reciclării personalului didactic (în special demonstrații practice de instruire programată, de studiu prin problematizare, de studiu al structurilor etc.).

Zilele acestea a avut loc la studioul experimental o primă demonstrație publică, la care au participat prof. univ. Mircea Malița, ministrul învățămîntului, ing. Vasile Alexandrescu, adjunct al ministrului, cadre de conducere din minister, specialiști ai Institutului de științe pedagogice, reprezentanți ai presei. Cu acest prilej a fost prezentată o emisiune de tip integrat, avînd ca temă „Fiziologia inimii", transmisă „în direct". În continuare a avut loc un foarte interesant schimb de păreri la care și-au spus cuvîntul conf. dr. George Văideanu, directorul Institutului de științe pedagogice, dr. Alexandru Gheorghiu, șef de sector în Institutul de științe pedagogice, Ion Covrig, redactor șef al emisiunilor pentru tineret ale televiziunii și alții. Vorbitorii s-au referit la eficiența didactică și economică a televiziunii cu circuit închis, la orientarea investigațiilor colectivului din cadrul studioului experimental în raport cu cercetările experților din circuitele de teleșcoală, la valoarea pedagogică a emisiunilor educative adresate școlilor, la specificul și particularitățile „lecției" televizate în raport cu transmiterea cunoștințelor prin alte metode didactice. S-a cerut îndeosebi să se elimine din emisiunile educative didacticismul încruntat și pseudoerudit, să li se asigure un stil alert, destins, care să-i facă pe elevi participanți ai acestora, nu spectatori exteriori. Pornind de la constatarea unor carențe comune ale emisiunilor de televiziune școlară — prezente de altfel și în emisiunea experimentală a studioului de sub egida Institutului de științe pedagogice — prof. univ. Mircea Malița a subliniat faptul că televiziunii educative i se cere, ca primă dovadă de maturitate, să depășească condiția de lecție tradițională transmisă prin intermediul micului ecran, după cum, la epoca respectivă, cinematograful a depășit condiția de teatru filmat. La rîndul ei emisiunea educativă este cu totul alt mijloc instructiv decît lecția „ex cathedra", ea dispunînd de un număr de mijloace tehnice specifice, avînd legi proprii, un stil propriu, ca și forme proprii de captare și fixare a atenției.

În ansamblu demonstrația a arătat legitimitatea experimentului întreprins de studioul de televiziune educativă al Institutului de științe pedagogice și utilitatea desfășurării lui în continuare, într-un cadru și cu mijloace superioare.

Evident, pentru faza următoare a acestui experiment se pune cu acuitate, în strînsă legătură cu fundamentarea didactică mai temeinică și cu îmbunătățirea cadrului tehnic al activității, problema profesionalizării. Amatorismul — faptul a fost evident și în demonstrația efectuată — trădează adesea intenții valoroase nereușind să le realizeze în mod corespunzător. De aceea este necesar ca emisiunile să beneficieze de întreaga experiență profesională acumulată de specialiștii rețelei naționale de televiziune, astfel încît observațiile privind eficiența „teleșcolii" să pornească de la realizări care să îmbine înalta calificare didactică, pedagogică și de specialitate cu capacitatea artistică și abilitatea tehnică. În acest scop se cere să fie lărgit cadrul colaborării între organismele de specialitate ale Ministerului Învățămîntului, grupul de studiu de la Institutul de științe pedagogice și redacția emisiunilor educative ale Televiziunii.

H. MIRCEA

EXPOZIȚII ● EXPOZIȚII

Expozițiile școlare — mai ales cele care marchează încheierea unui an de activitate educativă — tind în primul rînd să se impună ca un bilanț și ca o demonstrație. Se poate afirma că expozițiile prezentate la acest sfîrșit de an de către școlile profesionale și tehnice, de către liceele industriale și școlile de specializare postliceală din sectorul construcției de mașini, al industriei ușoare și industriei forestiere atestă orientarea către activități cu grad sporit de eficiență și rentabilitate.

În expoziția școlilor din rețeaua Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, de pildă, ponderea de bază a exponatelor s-a deplasat către panouri și machete de demonstrație tehnologică, aparate și instalații didactice de înaltă tehnicitate, machetele miniaturale, a căror funcționalitate didactică a scăzut datorită introducerii noilor metode și mijloace de predare, ocupînd de astădată un loc mai modest.

„Vedetele" expoziției sînt UNIDAC 1 — primul din seria unor microcalculatoare electrice pe care își propune să le realizeze Grupul școlar „Unirea" din București — aparat de măsură universal realizat pentru prima oară în țara noastră și produs în serie mică de către același grup școlar, aparatul electronic de verificare a cunoștințelor și modelul cuptorului electric cu reglare automată a temperaturii realizate la Liceul industrial de construcții de mașini din București, trusele cu piese model pentru desen expuse de Grupul școlar „Steagul Roșu" din Brașov și panoul demonstrativ privind transmiterea mișcării de rotație realizat de Școala profesională a uzinelor „7 Noiembrie" din Craiova.

Majoritatea lucrărilor prezentate în expoziție sînt în fapt prototipuri de autodotare și chiar de producție în serie pentru laboratoarele școlare din întregul sistem de învățămînt.

În mai mică măsură s-a manifestat această orientare pozitivă în expoziția școlarilor din sectorul industriei forestiere. Aici au dominat încă micromachetele funcționale, iar lucrările realizate în cadrul programului de instruire, deși executate cu acuratețe, sînt neconvingătoare în ceea ce privește funcționalitatea pregătirii elevilor.

Aspect din expoziția școlilor din rețeaua Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini

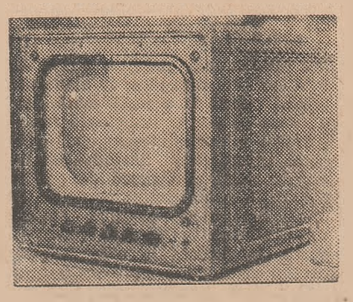

Aparat electronic cu scop didactic construit la Grupul școlar „Unirea" din București

Expoziția școlilor din rețeaua industriei ușoare este prin excelență o expoziție a producției, care se caracterizează prin bun gust, prin îmbinarea simțului artistic cu precizia detaliului și acuratețea execuției generale. În mod deosebit se remarcă pe această linie adevăratele creații în domeniul confecțiilor, tricotajelor, marochinăriei și încălțămintei realizate de grupul școlar F.R.B.—București și grupurile școlare din Cluj și Timișoara. În mai mică măsură atestă însă orientarea către creația originală exponatele școlilor profesionale de pe lîngă întreprinderile de sticlă și ceramică.

Impresia de ansamblu în urma vizitării acestei expoziții este însă neîndoielnic aceea a unui bilanț pozitiv. Mai prețioasă decît acest bilanț poate deveni însă concretizarea mai deplină, într-un viitor apropiat, a capacităților de producție de care dispun școlile pentru pregătirea muncitorilor și tehnicienilor, a marilor disponibilități pe care le au acestea de a deveni unități productive, veritabile microuzine.

FLORIN ALEXANDRU

Concursurile artistice, festivalurile și expozițiile organizate în fiecare an de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, capătă o tot mai puternică audiență în rîndul copiilor, marcînd an de an un tot mai înalt nivel calitativ. Acest lucru se vede din plin și la Expoziția republicană de desene a pionierilor și școlarilor deschisă anul acesta în Brașov.

Expoziția arată că alături de valoroase centre artistice care s-au afirmat viguros încă din anii trecuți — cum sînt cele de la Vulturești și Bolintin Vale — anul acesta au apărut altele noi. Prin realizări deosebite se afirmă, de pildă, pionierii din Afumați — Ilfov, ale căror lucrări se impun prin culori strălucitoare, deosebit de bine armonizate. În ceea ce privește creația plastică, pionierii din județul Ilfov dovedesc anul acesta, alături de cei din județul Argeș, cea mai mare vrednicie. Astfel, pe lîngă lucrările copiilor din Afumați, se remarcă lucrările celor din Cucuieți, Plătărești, Cernica, Pipera, Voluntari, Giurgiu și altele.

Bucureștiul, la rîndul său, este mai bine reprezentat decît în anii trecuți. Pe lîngă unitățile care au trimis lucrări valoroase și la expozițiile trecute, în actuala expoziție se impun unitățile de la școlile generale nr. 95 și nr. 89, ca și cele de la școlile generale nr. 31, nr. 32, nr. 44, nr. 76, nr. 85, nr. 182 și de la Liceul nr. 32.

Pionierii din județul și orașul gazdă — Brașov — se afirmă prin creațiile realizate la Casa pionierilor, la școlile nr. 14 și nr. 12, precum și la școlile din Codlea și Voila.

Prin selecții demne de luat în seamă s-au impus și lucrările pionierilor din județul Arad (toate lucrările trimise de aici au fost admise în expoziția republicană), Brăila, Galați, Dîmbovița, Bihor, Iași (menționăm îndeosebi picturile pe sticlă realizate la Casa pionierilor ieșeni), Mureș, Hunedoara, Constanța, Satu Mare, Olt.

Spațiul de cuprindere n-a permis decît expunerea unui număr de 277 de lucrări. Prin valoarea lor meritau însă să fie expuse cel puțin 800 din lucrările ce au trecut prin fața juriului care a făcut selecția la nivel republican.

Conf. univ. dr. ALEXANDRU TOHĂNEANU

ACȚIUNI DE PERFECȚIONARE

În aceste zile, peste 10 000 de profesori stagiari de toate specialitățile participă la cursurile de pregătire organizate de Institutul central de perfecționare a personalului didactic și de filialele acestuia pentru examenele de definitivare în învățămînt.

În cadrul unui program bogat conținînd prelegeri, seminarii și lucrări practice cursanții se pregătesc pentru examenul pe care îl vor avea de susținut în perioada 25 august — 1 septembrie.

●

La Institutul central pentru perfecționarea cadrelor didactice sînt pregătite în prezent, pentru a fi date publicității, noile programe pentru examenul de definitivare în învățămînt și pentru colocviul de gradul II. De asemenea, în curînd va apare în revista „Colocvii" tematica orientativă, pe specialități, pentru lucrările metodico-științifice în vederea examenelor de gradul I.

●

Vineri 10 iulie se deschide la Sinaia un curs pentru profesorii de limbi moderne organizat de I.C.P.P.D. La curs participă circa 300 de profesori de limbi moderne din întreaga țară. În afara lectorilor români, au fost invitați să țină prelegeri lectori din Anglia, Franța, Republica Democrată Germană, Republica Federală a Germaniei, Statele Unite ale Americii și Uniunea Sovietică.

Timp de 20 de zile participanții la cursuri vor avea posibilitatea să audieze conferințe și să participe la seminarii. Un loc deosebit va fi acordat celor mai moderne metode de predare a limbilor străine folosite în prezent pe plan mondial

secvențe

O microsesiune a tinerilor cercetători

Recent, la Institutul de științe pedagogice s-a desfășurat o microsesiune de comunicări științifice a tinerilor cercetători cu tema : „Metodologia cercetării științifice în pedagogie".

Inițiată de organizația U.T.C. din cadrul institutului, această acțiune a avut drept scop stimularea muncii de cercetare pe care tinerii cercetători o desfășoară în diversele ramuri ale pedagogiei.

Descoperiri arheologice la Obîrșia Nouă

Obîrșia-Nouă, satul unde lucrez ca învățător este așezat la izvoarele pîrîului Obîrșia, la vest de punctul istoric Vădastra și la nord-vest de localitatea Celei. Este un sat modern, cu ulițe drepte și paralele, cu oameni harnici și muncitori.

În discuțiile cu bătrînii satului, am aflat că uneori, cu ocazia unor săpături obișnuite pentru puțuri, pivnițe etc., au ieșit la iveală diferite fragmente de piatră, țiglă sau ceramică, precum și oseminte și monede, cărora însă nu le-a dat nimeni nici o importanță. Devenit atent, i-am rugat pe elevii mei să mă anunțe atunci cînd află că se fac undeva săpături. Așa am început să depistez zonele de relieve istorice și să colecționez primele monede. Apoi, cu ocazia unei lecții de geografie cu tema „Solul", am organizat cu elevii clasei a III-a o excursie la izvoarele pîrîului Obîrșia. Aici, în mal, am descoperit, printre altele, fragmente de ceramică. Ulterior am găsit ciocane de aramă, vîrfuri de săgeată, așchii de silex etc.

O excursie cu tema „Căutătorii de comori" ne-a dus la descoperirea unui schelet. Fiind anunțat inspectoratul școlar, vestea despre descoperirea noastră a ajuns la Facultatea de istorie-geografie a Universității craiovene, care a trimis aici mai mulți specialiști. Întrucît sondajele făcute, de aceștia au fost pozitive, s-au organizat săpături arheologice mai sistematice și astfel a fost descoperită o necropolă din secolele VIII-IX, o altă necropolă din secolul XVII, o așezare din secolele II-III. În prima necropolă au fost cercetate 34 de morminte, din care s-a recoltat un bogat inventar de cercei, pandantive, inele, vase etc. Descoperirile au făcut să crească mult interesul și dragostea elevilor pentru studiul istoriei.

Inv. Emil DIACONU

Consfătuire cu tema: „Cunoașterea personalității copilului"

Nu de mult, inspectoratul școlar județean Dîmbovița, în colaborare cu Comitetul municipal al sindicatului învățămînt și cultură din Tîrgoviște, au organizat o consfătuire cu învățătorii la care au fost dezbătute teme legate de cunoașterea personalității copilului și de aplicarea principiilor didactice în scopul optimizării procesului de învățămînt și al sporirii eficienței lecției. Au prezentat expuneri pe aceste teme prof. Iosif Mărcușanu, director adjunct la Liceul pedagogic din Cîmpulung-Muscel și Alexandru Bunescu, profesor de pedagogie la același liceu.

Acțiunea aceasta se înscrie pe linia preocupărilor inspectoratului școlar pentru perfecționarea cadrelor didactice și va fi urmată de alte întîlniri și consultări între cadrele didactice din județ și cercetătorii din domeniul pedagogiei.

Pentru amatorii de turism

De curînd, pe lîngă Universitatea populară din București s-a constituit clubul „Terra 2000". Clubul își propune ca, printr-o serie de acțiuni adresate specialiștilor, dar și publicului larg să contribuie la intensificarea și popularizarea turismului în țara noastră.

Firește, locul de frunte în programul clubului îl deține excursiile. Primele excursii organizate de club poartă nume deosebit de atrăgătoare : „Acasă la Brâncuși", „Drumul lui Traian în Dacia", „Itinerar literar", „Pe paralela 45" etc.

Printre numeroasele acțiuni pe care clubul le-a introdus în programul său se numără de asemenea dezbaterile tematice „Patrimoniul turistic al României și conservarea lui", „Istoricul turismului", „Pagini din istoria descoperirilor geografice", „Probleme actuale ale cercetării Terrei", precum și numeroase expoziții, întîlniri cu savanți și oameni de specialitate români și străini, ca și programe de filme documentare și diapozitive cu teme geografice și turistice.

Bogata activitate a clubului este completată de organizarea unor concursuri, a unor simpozioane, de înființarea unor fonoteci etc.

„Tribuna școlii argeșene"

Inspectoratul școlar al județului Argeș a elaborat recent, în colaborare cu Comitetul sindicatului învățămînt Pitești, o interesantă culegere de articole și studii menite să valorifice și să popularizeze experiența dobîndită de o seamă de colective didactice sau profesori care, prin activitatea lor neobosită, contribuie la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului. La realizarea ei au contribuit nume de prestigiu ale învățămîntului argeșean, ca prof. univ. dr. Augustin Z. N. Pop, rectorul Institutului pedagogic din Pitești, profesorii Radu Albu, Zenovie Păun, Florin Anghel, Nicolae Spinei, Aurel Stănescu.

Culegerea, care poartă titlul „Tribuna școlii argeșene", cuprinde capitole referitoare la studiul unor discipline, la metodica predării, la modernizarea învățămîntului, consultații, opinii, puncte de vedere, precum și evocări. Dintre articole menționăm „Coordonate noi în învățămîntul general", semnat de inspectorul general Florian Dițulească, „Din istoricul învățămîntului în orașul Pitești" de C. Dumitrescu și E. Răcilă, „Școala și guvernul revoluționar de la 1848" de Augustin Z. N. Pop, „Discuții și precizări în legătură cu limba literară" de S. Tepelea, „Uzina și școala" de D. Codăuș.

Muzeu școlar

Colectivul profesorilor de istorie de la școala generală din orașul Sînnicolaul Mare, jud. Timiș, a organizat un muzeu școlar cu caracter istoric și etnografic. Cele nouă vitrine ale muzeului cuprind ceramică dacică și romană găsită pe teritoriul orașului, arme, unelte, o bogată și variată colecție numismatică, o încăpere țărănească, precum și costume naționale în miniatură și diferite obiecte vechi de uz casnic. Se găsesc, de asemenea, în muzeu piese de ceramică lucrate în stilul specific al regiunii.

La colecționarea prețioaselor obiecte au adus un aport însemnat elevii, membri ai cercului școlar de istorie.

I. SAMOILĂ

50 de ani de succese artistice

La Oradea a fost sărbătorit recent, într-un cadru festiv, semicentenarul corului sindicatului învățămînt.

În cele cinci decenii în cîmd promovează muzica corală și arta interpretativă pe meleagurile bihorene și în orașul de pe Crișul Repede, formația artistică a dascălilor orădeni a fost prezentă la toate manifestările menite să contribuie la răspîndirea culturii. Pentru bogata sa activitate, pentru rezultatele obținute cu prilejul unor întreceri și concursuri cultural-artistice pe plan local, județean și național, Consiliul Central al U.G.S.R. a acordat recent acestui cor diploma de formație fruntașă în activitatea culturală, iar membrilor săi insigna de „Evidențiat în munca artistică."

În sala Teatrului de stat din Oradea, sub bagheta neobositului compozitor și dirijor prof. I. R. Botta, corul a susținut de curînd, în fața cadrelor didactice, un reușit concert la care s-a alăturat în partea a II-a a programului, în semn de prietenie și prețuire, corul bărbătesc „Cîntarea Bihorului".

Cinestudio — 8

Casa de cultură a tineretului din sectorul 8 al Capitalei a luat o inițiativă lăudabilă : aceea de a crea, cu sprijinul Casei centrale a creației populare și al Comitetului pentru cultură și artă al municipiului București, un cineclub care va purta numele „Cinestudio-8". În cadrul lui se vor produce filme axate cu precădere pe probleme de etică și, în același timp, se va completa educarea estetică a tineretului, astfel încît el să înțeleagă valorile cinematografice autentice.

Printre cei care au îmbrățișat cu deosebit interes această inițiativă se numără și numeroși elevi ai școlilor din sectorul 8 care, în aceste zile de vacanță, sînt oaspeți frecvenți ai casei de cultură.

„TERRA"

Revista **Terra**, nr. 2/1970, cuprinde în capitolele și rubricile sale sinteze referitoare la dezvoltarea creșterii animalelor în țara noastră (**I. S. Gruescu**), considerații geografice asupra răspîndirii și concentrării industriei în R.S. România (**I. Velcea**), tratează despre originea sărurilor ușor solubile din Cîmpia Română (**N. Florea**), despre harta morfodinamică actuală (**M. Grigore, N. Popescu**), dau date despre orientul asiatic în literatura geografică românească din trecut (**M. Popescu-Spineni**), prezintă monografia jud. Olt (**Al. Popescu-Slatina**), aspecte economico-geografice ale bazinului hidrografic Trotuș (**Iulia Văcărașu**) sau se referă la folosirea datelor meteorologice în predarea geografiei (**R. Seitabla**). Cîteva note prezintă date, actuale referitoare la rezervele de petrol ale lumii (**I. Letea**), la descoperirea unor zăcăminte de gaze naturale în Marea Nordului (**L. Bălăuță**), la lucrările congresului internațional **INQUA**, la preocupările și sarcinile comisiilor U.I.G. în perioada 1968—1972. „Cronica geografică" a revistei ne informează despre sărbătorirea prof. dr. doc. Vintilă Mihăilescu, cu prilejul împlinirii vîrstei de 80 de ani și a conf. univ. Vasile Ghibedea cu prilejul împlinirii a 65 de ani.

Pentru elevi, Terra nr. 2/1970 publică lecturi geografice despre Asia, teme cu caracter de geografie distractivă, note și informații

secvențe

OPINII

OPINII • OPINII • OPINII • OPINII • OPINII

Viitorul științelor — viitorii specialiști

Manifestare științifică de mare prestigiu, recenta sesiune a Academiei Republicii Socialiste România cu tema „Probleme de perspectivă ale cercetării științifice" a conturat cîteva linii fundamentale de orientare a cercetării în diferite ramuri, în legătură nemijlocită cu necesitățile de bază ale economiei naționale, ale vieții culturale și spirituale din patria noastră.

Între perspectivele dezvoltării științelor și cele ale dezvoltării învățămîntului există o relație directă. În vreme ce știința contribuie la îmbogățirea fondului de cunoștințe, creînd noi cunoștințe, învățămîntul vehiculează, pe de o parte, cunoștințele transmițîndu-le generațiilor de tineri și dîndu-le astfel un caracter activ, iar pe de altă parte, formează pe însuși viitorii oameni de știință. Asupra acestui ultim aspect s-au oprit discuțiile pe care redacția noastră le-a purtat, în timpul lucrărilor sesiunii, cu o serie de academicieni pe care i-a solicitat să se refere la sarcinile școlii în pregătirea celor ce vor lucra mîine pe tărîmul cercetării științifice.

Răspund la ancheta noastră academicienii:

ȘERBAN ȚIȚEICA

HORIA HULUBEI

NICOLAE SĂLĂGEANU

MIHAI BENIUC

Cunoștințele să nu fie privite ca un mijloc de a trece examenele

Cunoștințele — ne-a spus acad. **ȘERBAN ȚIȚEICA** — nu pot fi privite ca un mijloc de a trece examenele, ci ca un instrument de lucru. În momentul de față în învățămînt are încă o pondere foarte mare memorarea. Se memorează mult, se memorează un imens volum de cunoștințe. Eu constat, în meseria mea, că programele sînt prea încărcate. Totuși, oricît de încărcate ar fi, ele nu pot să facă față avalanșei de informații pe care o generează științele contemporane. De aceea trebuie să ne eliberăm de această goană după cunoștințe și să dăm mai mare atenție dezvoltării capacității de utilizare a cunoștințelor. Cred că oamenii trebuie să memoreze puțin și să înțeleagă mult. La ce slujesc cei care știu mult dar nu pot nimic? Constat că în liceu goana după cunoștințe este o obsesie a tuturor disciplinelor. Abundă, de asemenea, cuvintele, termenii de specialitate care în mintea elevilor nu sînt legați de nimic concret, cuvinte care nu servesc la nimic. Trebuie să știm precis de ce învățăm ceva. De exemplu, una este fizica pe care trebuie s-o învețe un student de la o facultate tehnică și alta fizica pe care trebuie s-o învețe viitorii fizicieni. În liceul teoretic, din cîte constat, fizica se predă ca și cum toți elevii vor deveni fizicieni. Dar numai unii dintre ei vor da examen de admitere la facultatea de fizică. Unii vor candida la facultatea de medicină, la biologie, la istorie etc.

Apoi, în general cunoștințele mi se par prea puțin sistematizate. Poate tocmai de aceia și volumul lor este foarte mare. Dar care să fie criteriul după care să sistematizăm cunoștințele astfel încît să reducem în același timp volumul lor? Criteriul mi se pare, ar trebui să fie întotdeauna același — și anume, considerarea cunoștințelor prin prisma cultivării gîndirii, ca și prin prisma aplicabilității. Fizica, în speță, trebuie privită ca un exercițiu de gîndire concretă. Este ceea ce trebuie să facă de altfel și fizicianul savant. Faptul că în învățămîntul de cultură generală fizica nu este privită întotdeauna astfel e probat și de adevărul că la bacalaureat sau la concursurile de admitere în facultate mulți tineri cad pentru că se încurcă la rezolvarea problemelor.

Rolul profesorului este acela de a exercita gîndirea logică a elevilor

Faptul că științele contemporane au probleme cu un mare grad de complexitate face ca datele acestora să devină extrem de greu accesibile și greu de explicat — a subliniat acad. **HORIA HULUBEI** Pe de altă parte, pregătirea pentru cunoașterea lor trebuie să înceapă cît mai de vreme. Nu știu cum procedează profesorii liceului pentru a explica probleme greu de înțeles chiar și pentru studenți. Bănuiesc că recurg la intuiție. Dar aceasta nu este suficient. Cred că pedagogii, psihologii, cei care se ocupă de știința educației ar putea găsi o formulă științifică eficientă. E de neînchipuit că fără o astfel de formulă putem explica fie chiar și mecanismul de funcționare al unui televizor. Oricare ar fi acea formulă, ea va trebui neapărat să angajeze judecata tinerilor. Am mulți ani de experiență didactică și am avut posibilitatea să constat că numai atunci cînd apelezi la judecata celor care te ascultă ai cele mai bune rezultate. Ceea ce nu se întîmplă cînd ascultătorul se transformă într-un receptor pasiv. Rolul profesorului este acela de a exercita gîndirea logică a tineretului. Totodată, aprecierea pe care o dă el trebuie să aibă în vedere acest aspect al intelectului, să ia în considerare modul cum reușește tînărul să utilizeze cunoștințele.

Și pentru ca tinerii să reprezinte cu adevărat o creație a profesorului — științele fiind primele care reclamă o atare creație — ar fi necesar ca grupurile de elevi sau de studenți să rămînă sub supravegherea și îndrumarea aceluiași profesor de la începutul pînă la sfîrșitul ciclului respectiv de învățămînt.

Trebuie să facem familiare viitorilor savanți producția și problemele ei

Tinerii trebuie să-și formeze o informație științifică modernă, înțelegînd prin „modernă" acumularea unei sinteze de informații funcționale care poate să constituie patrimoniul activ al culturii noastre științifice contemporane — consideră acad. **NICOLAE SĂLĂGEANU.** Oamenii de știință din țara noastră își orientează cercetarea spre obiectivele cele mai urgente ale societății. Pentru a continua și a amplifica activitatea desfășurată de savanți astăzi, tineretul trebuie să acumuleze toate ideile științifice esențiale produse de civilizația noastră, să învețe cum să rezolve probleme științifice operînd cu aceste idei, cum să le transfere în practica vieții sociale și economice, în realizarea progresului.

Foarte important este ca viitorii oameni de știință să-și aleagă modelul cel mai potrivit de cercetare. Această opțiune presupune ea însăși o anume pregătire. Și cred că învățămîntul poate face mult în această direcție. Opțiunea trebuie să fie efectuată nu întîmplător, ci în raport cu caracteristicile particulare ale inteligenței și talentului fiecăruia. În general, pe plan mondial se tinde ca cercetarea științifică să devină cît mai economică, să nu implice atît aparatură costisitoare cît metode funcționale, eficiente, cu care să se poată ajunge la rezultate eficiente. Or, funcționalitatea metodei se află în strînsă legătură cu capacitatea celui care o aplică. Trebuie aleasă acea metodă, acea cale care permite să se culeagă date cît mai numeroase, cît mai complete, cît mai multilaterale, date pe baza cărora să se poată trage concluzii judicioase și să se treacă la experimentări în vederea introducerii în producție a ideilor științifice deduse.

Chiar dacă cercetarea nu poate să fie întotdeauna direct legată de producție, ea trebuie să tindă în permanență către rezolvarea problemelor acesteia și cercetătorul trebuie să colaboreze cu unitățile productive. Decurge de aici obligația profesorului de a face cît mai familiare tinerilor, inclusiv celor în care vede viitori savanți și, poate, cu atît mai mult acestora, producția și problemele ei. Este caracteristic astăzi pentru vaste compartimente ale științei ca cercetătorii să evalueze prin calcule economice însemnătatea invențiilor lor, să stăruie asupra introducerii lor în producție, să dea asistența cuvenită, uneori ani în șir, aplicării acestora în practică. A aduna date, a stabili concluzii și a redacta comunicări este din punctul de vedere al științei o treabă utilă, dar nu suficientă.

O caracteristică a științelor moderne este și munca în echipă. Savantul contemporan nu mai poate lucra izolat. Această caracteristică implică nu numai anumite calități morale care, de asemenea, pot fi cultivate prin educație, dar și o anume artă a cooperării, o anume capacitate de a corobora datele diferitelor științe și a le subordona unei idei majore, care aparține unui sau altui domeniu, deja constituit, sau altuia cu totul nou. A cultiva încă de pe băncile școlii aceste calități pe care contemporaneitatea și cu atît mai mult viitorul le va solicita cercetătorilor înseamnă a contribui la progresul științei.

Tinerii sînt purtătorii destinului uman în țara noastră

Desigur că 14 miliarde de celule nervoase, cîte numără aproximativ creierul uman — este de părere acad. **MIHAI BENIUC** — constituie pentru învățare un capitol care, cu oricîtă risipă, nu poate fi decît în mică măsură cheltuit într-o viață de om, ținînd mai ales seama de stadiul de dezvoltare al informațiilor ce ni se servesc „de-a gata", după vechimea noastră istorică de bune cîteva zeci de mii de ani. Dar în cap ni se îngrămădesc, cu sau fără voie, structuri cognitive, adeseori stînjenitoare și nu o dată supărătoare, căci nu rimează la nimic. Ele sînt acelea care creează „inerție", rezistență la mersul înainte.

Sîntem în secolul informației, al mașinilor de calcul, al ordinatoarelor. Să facă ele treaba de robot, căci ele nu au afectivitate, nu fac psihastenii și, în definitiv, sînt mașini, nu oameni! Copiilor și studenților să le inoculăm știința de a-și crea roboți mecanici, de a-i dirija și de a-și cultiva libertatea creativă care e specifică numai omului. Cum? Explicîndu-le științific ce este omul, spre deosebire de instrumentele de muncă pe care le fabrică, și care este scopul său: triumful vieții pe Pămînt și-n Cosmos.

Cu metode chibzuite, aceasta poate începe de la etatea de șase ani.

Noi, organismele animale, și poate omul mai mult decît toate, sîntem ființe afective. E baia caldă în care creștem. Creștem ca să fim **inteligenți**, în sensul de a considera inteligența, în procesul ei evolutiv, egală cu masa cunoștințelor în general sau într-un domeniu dat, înmulțită cu pătratul vitezei de circulație a informației: $I = m.c^2$. I fiind o rezultantă a educației (masa informațională), iar C viteza circulației, nativă, dar funcție totuși de cantitatea informației.

Ce aș dori să știe viitorul cercetător? Nu atît foarte multe lucruri în această lume rapid schimbătoare, ci foarte multe **metode** de stăpînire a schimbărilor, metode care, prin natura lor, sînt și predictive, cînd le manevrezi cu **competență** și te dovedești capabil de **performanțe.** Este vorba în fond de cercetare, indiferent în ce domeniu, de limbaj și de matematică, de simbolurile ei bine cristalizate. Cred că Pascal se mulțumea să zică: **ésprit géométrique** și **ésprit de finesse.** Căci „științele" (inclusiv artele) evoluează în aceste două direcții. A treia este abisul, dezordinea.

Știința și arta evoluează mai repede ca școala. Programele analitice nu pot ține pasul cu timpul. Dar profesorii, dacă sînt buni, pot. E necesară cultivarea „maeștrilor" cu o înaltă calificare și cu o mare dragoste de progresul uman, de aluatul din care cresc făuritorii lui spre binele colectiv și individual.

Mie-mi place, fără să le-o spun, să-mi admir studenții în care simt germinînd viitorul. Pe aceștia-i și „sîcîi" uneori. Îi provoc. Prevăd în ei purtători ai destinului uman în țara noastră.

Anchetă realizată de
OCTAVIAN BUZESCU

BALAST

În rîndurile oamenilor școlii își face loc tot mai larg ideea că predarea, ca și procesul de învățămînt în ansamblul lui trebuie să aibă un predominant caracter formativ. În același timp, se caută căile de natură să înlesnească realizarea acestui scop și se critică ceea ce duce la aglomerarea elevilor cu date strict informative, a căror asimilare nu are nici un ecou pe plan formativ. S-a semnalat, de pildă, că studiul literaturii române este în bună parte afectat de tendința de a se transmite o cantitate mare de informații. În ce mă privește, aș dori să reliefez faptul că aceasta se datorește și modului cum este gîndit sensul biografiilor literare din manuale.

Îndeobște, analiza creației unui scriitor se deschide, în manual, printr-o prezentare a vieții și operei acestuia, alcătuită cu mare scrupulozitate. Existența acestei prezentări și obligația de a o preda se motivează în general prin contribuția pe care o aduce la cunoașterea vieții scriitorului și a activității sale social-civice, ca și la înțelegerea operei. Este un punct de vedere just, împotriva căruia n-am fi avut nimic de obiectat dacă prezentarea ar fi păstrat proporțiile necesare. Ea a fost însă extinsă dincolo de limitele rezonabile. De pildă, în manualul de română pentru clasa a X-a sînt consacrate vieții lui B. P. Hașdeu 43 de rînduri, în care se află cuprinse nu mai puțin de 41 de date și 23 de titluri (periodice, volume). Exemplul ilustrează elocvent, credem, nu numai supraabundența de informație, ci și felul arid în care începe studierea unui scriitor. La fel stau lucrurile și în alte cazuri: în lecția despre G. Coșbuc întîlnim 22 de date, în cea despre Slavici 26 de date, în cea despre Delavrancea 25 de date.

Nu este deci de mirare că, sub povara datelor, imaginea scriitorilor se depersonalizează, că particularitățile operelor lor ajung să se reducă la banale deosebiri de ordin cronologic. Cea mai tumultoasă viață își pierde ardența, temperamentele se egalează și se desființează, efectul scontat e anulat ori restrîns.

Mai este de făcut și o altă observație: aceea că spațiul afectat biografiilor nu corespunde valorii scriitorilor pe care-i evocă. Biografia lui A. Russo este egală, de pildă, cu cea a lui I. L. Caragiale, mai mare decît cea a lui T. Maiorescu și aproape dublă față de cea a lui B. P. Hașdeu, biografia lui Alexandru Vlahuță este de circa trei ori mai mare decît cea a lui G. Bacovia ș.a.m.d.

O filtrare maximă a materialului consultat, excluderea balastului informativ, adaptarea stilului la caracterul particular al evocării — astfel încît ea să dea într-adevăr imaginea personală, nerepetabilă a autorului, așa cum și viața și opera sînt unice, personale, nerepetabile — toate acestea ar avea ca urmare îmbogățirea calitativă a lecțiilor din manuale, sporirea puterii lor de influențare asupra elevilor.

Prof. CORNELIU CRĂCIUN
Liceul nr. 2 Beiuș

ECOURI LA MATERIALELE PUBLICATE

„Prognoză și planificare"

Dobîndind în prezent o însemnătate tot mai largă, ca urmare a faptului că sînt strîns legate de dezvoltarea viitoare a învățămîntului, de destinele lui, am putea spune, prognoza și planificarea educației preocupă astăzi cercuri largi de specialiști. Unii dintre aceștia pun semnul egalității între prognoză și planificare. Dar prognoza este numai un element al planificării care, la rîndul ei, are un aspect general și unul concret: aspectul general se referă la stabilirea obiectivelor, iar cel concret, la defalcarea pe obiective și pe termene. Prognoza nu intervine decît în stabilirea planului general, cu elemente ce conțin numai recomandările generale. Ea constituie fondul general pe care se structurează planificarea.

Practic, lucrurile se petrec cam în felul următor. În cadrul planului general de dezvoltare economică și socială a țării, planificatorului i se oferă resurse financiare de o valoare determinată. El trebuie să ia o decizie de investiție care să poată surprinde două planuri. Pe unul din ele se stabilește volumul investițiilor pentru învățămînt în raport cu alte domenii. Pe celălalt este vorba de repartizarea investițiilor în cadrul sistemului. Anume, în funcție de necesități, adică de obiectivele stabilite, planificatorul hotărăște cărui grad și nivel de învățămînt îi va acorda o investiție mai mare. De exemplu, el știe că există necesități de personal cu nivel mediu (citez această necesitate fiindcă este tocmai una din realitățile actuale ale învățămîntului nostru) și atunci orientează fonduri pentru dezvoltarea acestui sector. În general, pe baza studierii tendințelor realității, se hotărăște o strategie a planificării care constă în stabilirea unei liste de opțiuni și priorități de dezvoltare. Putem să aplicăm aici o formulă pe care am împrumutat-o din domeniul statisticii, și anume $S = F(0_1 0_2 ... On)$, unde „S" înseamnă strategie, „F", funcție probabilistică, iar $0_1 0_2 ... On$, obiectivele pe care le delimităm inițial ca elemente primare ale planificării.

În prezent și la noi, și pe plan mondial se discută mult în legătură cu perspectivele dezvoltării învățămîntului, despre ponderea profesionalizării viitorilor absolvenți. Personal, înclin spre ideea că se impune cu necesitate stabilirea unei structuri de învățămînt în care cultura generală să nu-și piardă ponderea. Argumentul principal al acestei opinii mi-a fost furnizat de o serie de cercetări care au dovedit că atît capacitatea de inovație, cît și capacitatea de reciclare, de adaptare la noi necesități sînt sensibil mai mari la acei muncitori care au la bază o școală medie — în special un liceu de specialitate. Chiar dacă în primii 2—3 ani performanțele absolventului de școală profesională sînt superioare după aceea ei nu mai pot să mai depășească nivelul inițial, în vreme ce absolvenții unei școli medii, care s-au profesionalizat între timp, continuă să progreseze.

Firește, aceasta nu înseamnă că pledez pentru abandonarea învățămîntului profesional, că împotriva unei introduceri prea directe într-o specialitate îngustă, fără un fond suficient de cultură generală. Consider că trebuie să regîndim specializarea într-un perimetru dinamic. Ea trebuie să vină după o etapă îndeajuns de îndelungată de pregătire — din acest punct de vedere prelungirea la zece ani a duratei școlii generale ni se pare o măsură extrem de bine venită — iar pregătirea pentru o profesie dată să ia în considerare ceea ce se numește astăzi integrarea științelor, să cuprindă principiile fundamentale ale mai multor profesii, astfel încît să asigure posibilitatea readaptării. Se poate întîmpla ca în momentul intrării absolventului în producție, profesia pentru care s-a pregătit să fie modificată. Or, este mai ușor să te adaptezi la detalii cînd ai fondul general, decît să ieși dintr-o profesie bine însușită și să-ți însușești alta. Apoi, conceptul de cultură generală însuși ar trebui regîndit astfel încît să i se pună într-o mai mare măsură în evidență valoarea instrumentală.

Toate aceste aspecte se leagă strîns de eficiență, unul din obiectivele fundamentale ale planificării. Planificatorul învățămîntului urmărește realizarea acestui obiectiv pe două coordonate, pe care nu le disociez decît din rațiuni metodologice. Prima cere ca planificarea învățămîntului să răspundă necesităților sociale și economice. Ea se manifestă prin efecte directe legate de faptul că învățămîntul pregătește forța de muncă planificată și, prin aceasta, contribuie direct la dezvoltarea economică, precum și prin efecte indirecte, care au un aspect calitativ. De exemplu — măsura în care forța de muncă pregătită în școală este receptivă la nou, este capabilă să inoveze, să regîndească procesul economic, are anume calități morale și caracterologice, știe să-și petreacă timpul liber, știe să consume (nivelul și diversitatea gusturilor consumatorului fiind și ele un indiciu al nivelului de civilizație și de cultură) etc. Cea de a doua coordonată urmărește evoluția resurselor umane în interiorul sistemului de învățămînt. Pentru analiza ei se poate apela la un model cibernetic care, evaluînd intrările și ieșirile dintr-un sistem, poate decela acei parametri din cadrul sistemului însuși asupra cărora trebuie să se acționeze cu prioritate pentru a-i imprima un randament mai ridicat. Acești parametri sînt de o mare diversitate. Ei includ conținutul învățămîntului — aflat în funcție de necesitățile sociale și de nivelul de dezvoltare al științei — tehnologia, cadrele gestiunea, conducerea etc.

Lector univ. EMIL PĂUN

Elevii Liceului agricol din Bistrița în practică la Stațiunea experimentală horticolă din localitate

ÎNTRE „ORIGINALITATE" ȘI LIPSĂ DE INSPIRAȚIE

La recenta sesiune a concursului de admitere în licee, subiectul lucrării scrise la matematică i-a decepționat atît pe elevi, cît și pe profesori, nici unii nici ceilalți neînțelegînd cum este posibil ca într-o problemă dată la un asemenea concurs, unică pe toată țara, să se ceară de 5 ori același lucru: calculul unei fracții dintr-un întreg. Pare într-adevăr incredibil, dar problema respectivă a cerut să se afle întîi 3/10 dintr-un întreg, apoi 30/53 dintr-un întreg, apoi 2/3 dintr-un întreg, apoi 3/8 dintr-un întreg și, în sfîrșit, 9/10 dintr-un întreg.

Concentrîndu-se asupra fracțiilor, problema n-a mai urmărit nicidecum să solicite gîndirea logică a absolvenților școlii generale, deși acesta e lucrul esențial în selecționarea viitorilor elevi ai liceului. În schimb, pentru că abia încăpea pe o tablă întreagă, i-a speriat — ceea ce a creat de la început o atmosferă necorespunzătoare — ca să nu mai vorbim de faptul că le-a pus la grea încercare răbdarea (și nervii), întrucît de fiecare dată trebuiau să efectueze calcule de ordinul sutelor de mii. Și încă un aspect insuficient gîndit: rezolvarea exactă a tuturor celor 7 întrebări puse în această problemă era condiționată de rezolvarea exactă a celei dintîi. O eventuală greșeală de calcul la prima întrebare compromitea întreaga problemă.

Apar o serie de nelămuriri și în legătură cu conținutul problemei. De pildă, este surprinzător faptul că autorul acesteia a ignorat total geometria, chiar și geometria în spațiu, pe care elevii au studiat-o începînd din clasa a VI-a. Cît despre algebră, întrebarea respectivă s-a redus la un calcul banal, fără să se ceară nici descompunerea în factori, nici obținerea unui produs de factori dintr-o sumă sau diferență de termeni, nici măcar obținerea unui factor comun. S-a neglijat cunoașterea și aplicarea oricărei formule.

Avînd în vedere că totul s-a redus la calcul — și acela repetat și greoi — nu e de mirare că unii elevi foarte buni au greșit de la început o operație și astfel au făcut lucrări mai slabe decît o serie de elevi mediocri, care și-au axat aproape toată pregătirea pe calcul.

E greu de presupus ce a urmărit autorul cu o astfel de problemă. Dacă eventual a ținut să fie original, poate considera că a reușit întru totul. Într-adevăr, o problemă ca aceasta nu se va găsi niciodată într-un manual serios sau într-o culegere. Credem însă că nu o astfel de „originalitate" este țelul pe care trebuie să-l urmărească cel ce alcătuiește o problemă de concurs. Și poate că ar fi bine ca asemenea probleme să nu mai fie lăsate pe viitor pe seama inspirației unui singur om.

Prof. GRIGORE GHEBA

De la examen la colocviu – o simplă schimbare de denumire?

În vacanța de primăvară a anului încheiat, în fața unor comisii special constituite s-au prezentat candidații care aveau să susțină colocviul pentru obținerea gradului II. Asemeni oricărui lucru nou, colocviul a stîrnit un deosebit interes în rîndul cadrelor didactice, care au formulat în legătură cu el puncte de vedere interesante. Publicăm în coloanele de față cîteva din ele. Evident, sînt păreri personale uneori destul de contradictorii. Socotim însă că sînt demne de luat în seamă, putînd să contribuie la îmbunătățirea acestei forme de perfecționare profesională.

Ar fi de dorit o confruntare la un nivel mai înalt de exigență

Aș dori să încep prin a spune cîteva cuvinte despre perioada de pregătire a colocviului. Desigur, fiecare candidat în parte a acordat pregătirii timpul pe care l-a socotit necesar. Perioada de pregătire colectivă — cursuri și consultații — a fost însă, după părerea mea, insuficientă. În ce mă privește, am participat la cursurile și consultațiile organizate de I.C.P.P.D. pentru profesorii de limba română și pot spune că ele mi-au fost de un anumit folos în pregătirea pentru colocviu și în general pentru perfecționarea mea profesională. S-a insistat însă prea mult asupra unor perioade cunoscute din istoria literaturii române (pînă la „Junimea"). Am fi vrut cu toții să se stăruie mai mult asupra altor perioade, îndeosebi asupra unor curente și autori din secolul XX, adică tocmai asupra acelei părți din istoria literaturii care este mai controversată, mai puțin tratată în bibliografia de specialitate. Și pentru că am ajuns la bibliografie, aș vrea să spun că ea ar fi trebuit să conțină indicații mai precise privind capitolele și temele studiate.

Înainte de a trece la colocviul propriu-zis, aș vrea să spun că personal mi-a părut foarte rău că în noul sistem de perfecționare, pentru obținerea gradului II s-a renunțat la lucrarea metodico-științifică. Cel puțin pentru profesorii de limba română considerăm ca esențială o asemenea lucrare, în care s-ar fi putut verifica multe din calitățile sau lacunele existente în pregătirea lor profesională.

Pînă în ziua susținerii colocviul a fost pentru noi o mare necunoscută. Abia după prima serie ne-am putut da seama de modul în care a fost concepută examinarea noastră. Dacă ar fi să caracterizăm acest mod, aș spune un singur cuvînt: școlăresc. Aș fi dorit o discuție mult mai elevată, o confruntare la un nivel mai înalt de exigență. Colocviul — după cum îi arată și numele — ar fi trebuit să însemne un schimb de păreri. Și aș fi vrut un asemenea schimb de păreri nu numai la literatură, dar și la gramatică, unde se pot da atîtea și atîtea interpretări acelorași texte. Desigur că într-o problemă sau alta fiecare candidat avea o părere pe care ar fi dorit s-o confrunte sau să-i-o clarifice cu ajutorul specialiștilor din comisia de examinare. Adoptîndu-se metoda dezbaterii libere în locul biletului cu răspuns strict limitat s-ar fi putut realiza și o discuție mai strîns legată de munca la catedră a fiecărui candidat, așa cum era de dorit și cum, de altfel, s-a anunțat în perioada în care se dezbătea proiectul noului sistem de perfecționare.

Examinatorii mi-au părut, îndeobște, competenți. Dacă ar fi să formulez vreo observație în adresa lor atunci aș spune că mi s-au părut uneori prea îngăduitori. Nu aș vrea să supăr pe nimeni, dar s-au trecut prea ușor cu vederea unele răspunsuri inadmisibil de slabe pentru un profesor de liceu.

Prof. LETIȚIA TĂNĂSESCU
Școala generală nr. 132, București

Aceeași unitate de măsură pentru toți candidații

Pregătirea pentru colocviu a fost facilitată de organizarea unor acțiuni de plan central, ca și pe plan local. Printre cele locale am cita întîlnirile periodice cu o serie de cunoscuți matematicieni inițiate de filiala Ialomița a Societății de științe matematice. De asemenea, ne-a fost de folos cursul de pregătire organizat la București, la care s-au dezbătut probleme esențiale de algebră, analiză matematică, logică matematică și teoria numerelor.

În ce ne privește, considerăm că problemele care au fost propuse spre tratare participanților la colocviul de matematică au fost judicios selecționate, ele abordînd cele mai importante chestiuni care se studiază în liceu, bineînțeles la un nivel superior.

Am vrea să formulăm și unele observații și propuneri. O problemă discutată a colocviului a fost sistemul de notare. Ea nu-i deloc de neglijat avînd în vedere că nota respectivă — mai mică sau mai mare cu cîteva sutimi — aduce anumite avantaje unora și este în defavoarea altora. Urmărind comparativ la mai multe specialități rezultatele obținute la colocviul din primăvară ne punem întrebarea: oare profesorii de fizică și chimie sînt substanțial mai bine pregătiți decît cei de matematică? Sau exigența comisiei a fost diferențiată? La comisia de fizică și chimie a fost respins un singur candidat, în timp ce la matematică, din 20 de candidați prezenți au fost respinși 7. Oricum credem că este necesar să se insiste mai mult asupra omogenizării notelor, să se găsească criterii cît mai judicioase și mai echitabile de apreciere.

De asemenea ar mai trebui spus că la matematici timpul acordat pentru fiecare răspuns a fost insuficient, nedînd posibilitatea abordării unor probleme mai largi. Totul s-a făcut în fugă, telegrafic.

Cursurile de pregătire ar trebui, credem, să aibă un program de maximum 6 ore pe zi, eșalonat pe două săptămîni, pentru a se da cursanților posibilitatea să aprofundeze prin studiu individual temele dezbătute. Colocviul propriu-zis ar trebui să aibă loc în a doua săptămînă a vacanței și nu așa cum s-a făcut acum, imediat după încheierea cursurilor.

În sfîrșit, credem că trebuie găsit un cadru mai adecvat pentru desfășurarea lui. În localul în care sînt cazați candidații ar trebui create condiții optime pentru studiul individual și în colectiv.

Prof. PETRONEL DUMITRESCU
prof. FILIP NEGOIȚĂ
Liceul nr. 2, Călărași

Gradul II presupune o verificare multilaterală

Pentru mine, ca și pentru mulți dintre colegii mei, obținerea gradului II a însemnat un lucru deosebit de important. Cum era și normal, am acordat o mare atenție pregătirii temeinice a acestui examen. Mă pregăteam pentru o desfășurare vie, creatoare, așa cum o poate oferi disciplina pe care o predau — economia politică. De cum am pășit însă în sala de examen a filialei din Timișoara a Institutului central pentru perfecționarea personalului didactic m-a deranjat existența biletului de examen, cu subiectele înscrise pe el. Colocviul deci nu mai era colocviu. Trăgeam un bilet „la noroc". Mă-ntrebat atunci și mă întreb și acum: dacă știi să răspunzi la cîteva întrebări formulate pe un bilet, înseamnă că știi toată materia? Cu siguranță că nu. După cum aveam să constat personal, în acest mod nu se poate verifica nici măcar cunoașterea unui capitol, chiar dacă se stă de vorbă peste o oră cu un singur candidat (eu, de pildă, am răspuns o oră și 15 minute). Pe de altă parte, nu o dată examinatorii cer răspunsuri strict încorsetate în „punctele" cuprinse în manuale, în cursurile universitare etc. Or, un profesor cu cel puțin 10 ani de muncă la catedra liceului își poate permite — dacă nu e chiar obligat — să fie mai larg în păreri, să se ridice pe un plan superior, să aibă propriile sale opinii.

Propun, de aceea, să se renunțe la bilete în favoarea unui adevărat colocviu care să verifice cum gîndesc candidații și dacă ei cunosc nu bucăți izolate, ci ceea ce a apărut nou în disciplina respectivă din momentul cînd au absolvit facultatea și pînă în momentul colocviului.

Consider că ar fi cazul să se admită răspunsuri însoțite de prezentarea unor conspecte, a unor grafice și scheme, a unor date statistice care ar putea să ateste preocupările de studiu ale candidatului, dînd totodată personalitate științifică răspunsului său. Și poate nu ar fi rău dacă s-ar institui o notă și pentru ținuta răspunsului, adică pentru eleganța frazei, a stilului, pentru folosirea limbajului științific.

Cred de asemenea că este necesară o creștere a ponderii mediei de la inspecția specială, care să aibă cel puțin valoarea mediei notelor de la colocviu. Eventual, pentru a se preîntîmpina unele manifestări de subiectivism — care din păcate mai există la inspecțiile speciale — s-ar putea institui și în acest caz o comisie.

Prof. ERNEST USKAR
Călan, județul Hunedoara

Socotim că o mai largă consultare a profesorilor, învățătorilor și educatoarelor care s-au prezentat la colocviul pentru obținerea gradului II ar permite organelor de învățămînt să aducă mai multe propuneri interesante pentru îmbunătățirea acestei forme de perfecționare profesională. Experiența primului colocviu de acest gen a dovedit că este necesară o asemenea îmbunătățire, care altfel deosebirea între vechiul examen și actualul colocviu s-ar limita numai la denumire.

Anchetă realizată de
AL. I. VLADIMIR

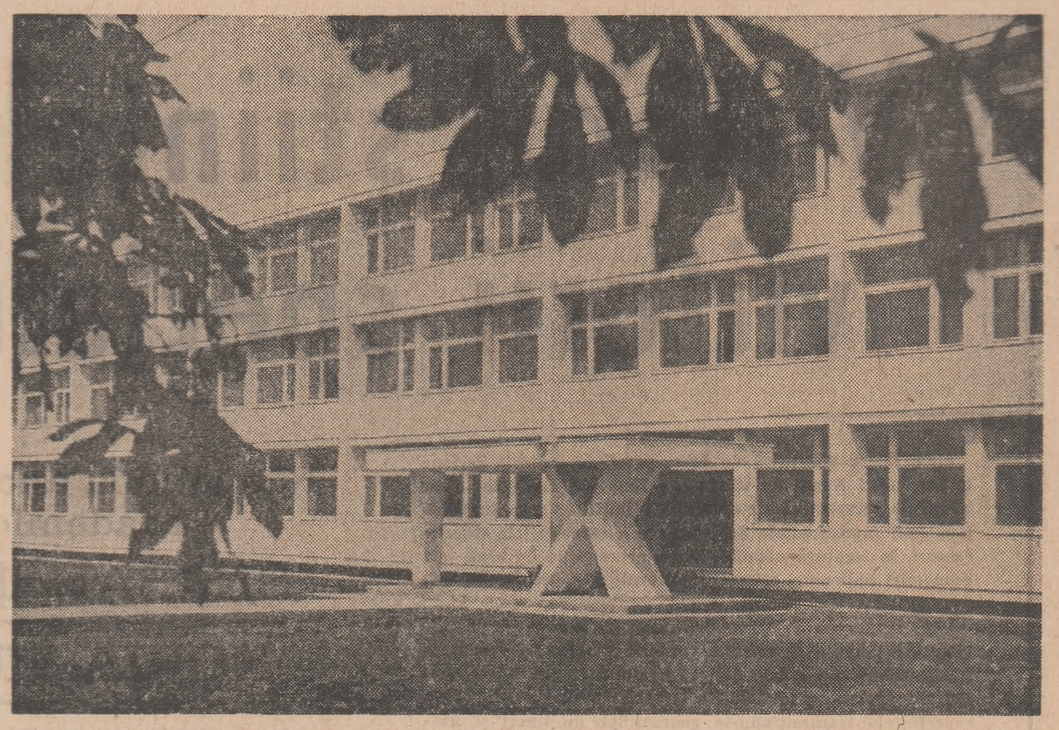

Un nou tip de construcție școlară — liceul cu 20 de clase construit recent la Timișoara

DUPĂ ȘASE TRIMESTRE

Cele 6 trimestre care au trecut de cînd au intrat în școală primii elevi de șase ani au confirmat pe deplin faptul că, în condițiile țării noastre, dezvoltarea copiilor îi face pe deplin apți de a începe învățătura la această vîrstă.

În decursul acestor doi ani s-a impus totuși observația că acești copii — și mai ales cei foarte buni — obosesc spre sfîrșitul fiecărui trimestru. Ultima săptămînă din fiecare trimestru este mai greu suportată, copiii sînt mai nervoși, rezultatele nu sînt tot așa de bune ca în restul trimestrului. Tocmai de aceea ni se pare cu totul nesemnificativ și, în plus, derutant pentru cei care urmăresc evoluția acestor copii, un control de sinteză în ultima săptămînă a anului — așa cum s-a făcut anul acesta la clasele a II-a din unele școli. Și mai de neînțeles apar situațiile acolo unde elevii sînt ascultați pentru a li se pune note în ultimele două zile ale anului școlar, cu toate că întregul trimestru ei au fost prezenți la școală și în acest timp nu li s-a pus nici o notă, deși au fost destul de des ascultați. Considerăm că o asemenea „metodă" este cu totul neindicată, nu numai pentru elevii la care ne referim, dar chiar și pentru cei din clasele mari. Am urmărit, dară și alte observații converg spre aceleași concluzii, ca în săptămînile care încheie trimestrele la clasele I și a II-a să aibă loc lecții recapitulative, fără a se pune note. Cel mult ar putea fi ascultați și notați în aceste săptămîni elevii care au lipsit mult în timpul trimestrului, sau care au note slabe, dar și în condițiile acestea totul trebuie făcut cu mare grijă.

În unele școli, copiii care au intrat în clasa I la 6 ani au învățat fiecare obiect de studiu cu un profesor de specialitate (după cum se știe, experimentul acesta nu privește numai pe elevii respectivi, ci clasele I—IV în întregime). După părerea noastră, rezultatele dobîndite în această privință nu sînt pozitive. În primul rînd, fiindcă nu avem profesori pregătiți **pentru aceasta**, iar profesorii care pînă mai ieri au predat la clasele mari nu pot să se „coboare" la elevii din clasa I, oricîtă bunăvoință ar avea. E vorba de o altă pregătire pedagogică și psihologică, e vorba de înclinații speciale, e vorba de un efort care, cel mai adesea, **nu poate fi făcut!** Lăsînd la o parte faptul că uneori s-a trecut la acest sistem fără a avea profesorii necesari (și au fost „specializați" învățători pentru a preda, unii matematica, alții gimnastica etc.), chiar atunci cînd au existat profesori, lucrurile n-au dat rezultate mai bune decît în cazul cînd toate obiectele au fost predate de un singur învățător — mai cu seamă dacă a cesta a fost bine ales de conducerea școlii. Dacă mai adăugăm și neputința coordonării de către diriginte a tuturor lecțiilor la toate obiectele, situația devine și mai de neacceptat.

Iată cîteva exemple luate de la Liceul nr. 32 din București clasa a II-a A, experimentală. Profesorul de muzică are „ambiția" ca elevii să știe cît mai multe cîntece și le dă, de fiecare dată, alt text, care trebuie învățat, mai întîi, ca poezie, apoi trebuie „ilustrat" de către elevi și, în fine, „cîntat". În trimestrul I (anul școlar 1969—1970) în fiecare săptămînă **s-a dat un nou text.** Pînă se scria textul pe tablă și era copiat de elevi pe caiete, trecea jumătate de oră. În a doua jumătate se învăța melodia — atît cît se putea învăța într-o jumătate de oră; ora următoare, elevii erau ascultați, adică li se cerea să cînte cîntecul „învățat" și li se dădeau note! Evident, elevii nu știau să cînte, pentru că, necunoscînd notele, n-aveau cum „învăța acasă". Ei învățau numai textul, deci făceau memorizare. E de prisos a mai spune că din sumedenia de cîntece predate în decursul unui an elevii nu știau, la sfîrșitul anului, nici unul așa cum trebuie.

La citire, care abundă în poezii — mai bune sau mai proaste — în fiecare săptămînă li se dădea elevilor, conform programei, de data aceasta, cel puțin cîte o poezie de memorizat. La acestea se mai adăuga, destul de des, cîte o poezie de la **lectură**, realizîndu-se în acest fel cel puțin trei poezii de memorizat pe săptămînă. (În paranteză fie spus: procedeul memorizării excesive a rămas în zilele noastre o manie dăunătoare, pentru că, reținînd versurile, elevii trec, de cele mai multe ori, pe lîngă semnificațiile poeziei, aflate dincolo de text, în metaforă; ni se pare mult mai necesar a se insista asupra tîlcului versurilor decît asupra memorizării lor. Firește, spunînd aceasta, nu negăm nicidecum necesitatea memorizării unor poezii valoroase!)

Profesorul de științe naturale are și el pretenția ca elevii să învețe lecția **„ca în carte"** — adică tot memorizare.

Dirigintele rămîne neputincios în fața unor asemenea situații, pentru că profesorii **„țin la personalitatea lor"**! Ce se întîmplă, în acest caz, cu **personalitatea elevilor**, care ne interesează în primul rînd!?

În fine, au mai rămas obiectele: desen, caligrafie, educație fizică și lucru — fiecare predate de un alt profesor. Rezultatele dobîndite la aceste obiecte, adică tocmai la acelea care au fost avute în vedere cînd s-a discutat despre predarea pe obiecte, nu este de natură să susțină ideea respectivă. Într-adevăr, întrucît aproape toți elevii au note de 9 și 10 la aceste obiecte. Înseamnă că profesorii n-au acordat atenția cuvenită fiecărui elev în parte, n-au urmărit dezvoltarea lor, n-au distins personalitatea elevilor, înclinațiile lor pentru anumite obiecte. E de presupus doar că într-o clasă cu 30 de elevi există niște diferențieri între copii în ceea ce privește înclinațiile lor spre aceste laturi de activitate! Și apoi, elevii care fac și în afară de școală ore de educație fizică, desen sau muzică nu pot fi la fel de buni sau la fel de slabi la obiectele respective ca ceilalți elevi. Totuși, situația lor la învățătură este egală, sau sensibil egală, cu a tuturor celorlalți elevi. Dacă mai adăugăm și faptul că majoritatea profesorilor — cu excepția dirigintelui — nu reușesc să cunoască bine elevii cu care lucrează, și deci nu pot urmări evoluția sau involuția lor (în multe cazuri ei nici nu urmăresc expres acest lucru, lăsîndu-l pe seama dirigintelui), ne dăm seama de avantajele pe care le prezintă învățătorul unic. Acest lucru este necesar, după părerea noastră, mai ales pentru clasele I și a II-a; la clasele a III-a și a IV-a, acolo unde școlile dispun de profesori cu experiență și unde se preconizează introducerea unei limbi străine începînd din clasa a III-a, s-ar putea folosi predarea cu profesori de specialitate pentru fiecare obiect dar și aici cu o mare atenție din partea tuturor profesorilor, a dirigintelui și, mai ales, a directorului școlii.

GEORGE RADU
profesor gradul I

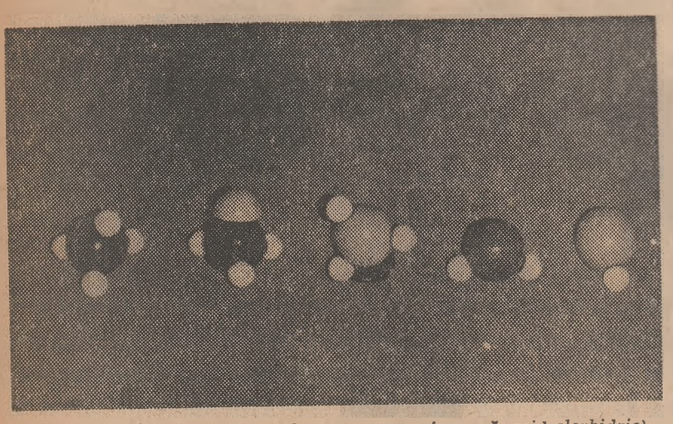

Modele magnetice (metan, clormetan, amoniac, apă, acid clorhidric)

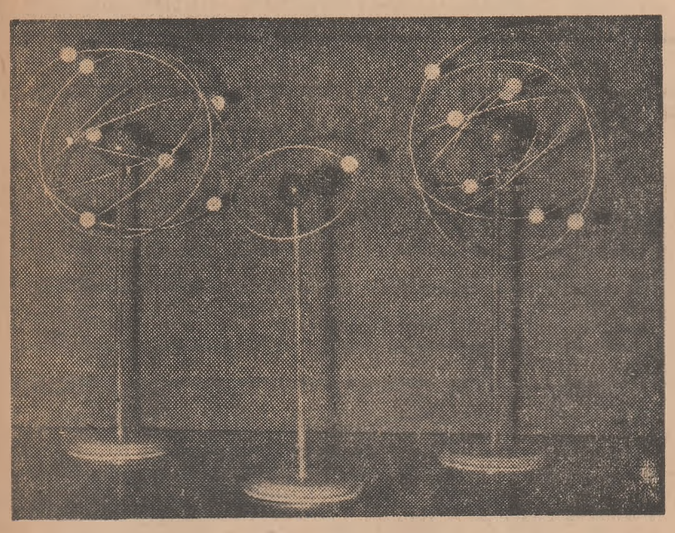

Modelele atomilor de oxigen, hidrogen și azot

CREAȚIE DIDACTICĂ • CREAȚIE DIDACTICĂ • CREAȚIE

Un material didactic modern pentru lecțiile de chimie: modelele obiectuale

La o expoziție de material didactic, organizată nu de mult la Arad, vizitatorii au avut ocazia să observe, printre alte exponate, cîteva interesante materiale didactice pentru predarea chimiei. Autorul lor: prof. Iosif Rehon.

Ca profesor de chimie la Liceul nr. 3 Arad, prof. Rehon — care în prezent este inspector șef la Inspectoratul școlar al județului Arad — s-a preocupat mult de construirea acestor materiale, denumite modele obiectuale-manipulative și de folosirea lor la lecții, problema respectivă a constituit și tema lucrării sale pentru obținerea gradului I. Considerînd interesante realizările pe care le-a obținut, l-am solicitat să le prezinte și cititorilor „Gazetei învățămîntului", și să precizeze, totodată, scopurile lor didactice.

Predînd elevilor mei o serie de noțiuni abstracte, cum sînt de pildă structura atomilor și moleculelor, structura cristalelor, mecanismul reacțiilor chimice, izomeri de diferite tipuri etc., simțeam acut nevoia de a le prezenta plastic aceste noțiuni, pentru a le călăuzi intuiția, inducția și deducția, procesul de cunoaștere în general. Cum desenul la tablă nu mă putea ajuta deloc în această privință, m-am orientat spre construirea unor modele materiale de tipul modelelor analogice — obiecte sau sisteme de obiecte materiale care se deosebesc de original prin natura lor fizică sau prin forma lor geometrică, dar care prezintă aproape aceleași proprietăți ca originalul. Asemenea modele obiectuale construite în scopul cercetărilor științifice (Stuart, Briegleb, Catalin, Dreiding, Courtauld etc.), au pătruns și în învățămîntul superior, iar în ultima vreme sînt utilizate în unele țări și în învățămîntul liceal. De pildă, modelele de atomi și molecule popularizate în cataloagele „Leybold" permit prezentarea problemelor de bază ale teoriei structurii, a compușilor organici în special. Confecționate din material plastic și frumos colorate, ele sînt mărite față de original la scara 1 : 1,5—2.10⁸. Culorile folosite sînt convenționale — carbon: negru, hidrogen: alb, oxigen: roșu, clor: galben-verzui etc.

Cu ajutorul unui strungar în lemn și al elevilor, respectînd pe cît era posibil scara și culorile convenționale, am confecționat diferite truse care permit construirea unor modele de atomi, molecule și cristale. Printre acestea sînt, de exemplu, modele de atomi care permit construirea învelișurilor electronice ale atomilor elementelor din primele două perioade. Am realizat de asemenea o trusă cu 125 de piese, în vederea construirii modelelor moleculare din bile colorate, găurite, care se montează cu ajutorul unor sîrme de oțel sau de mase plastice. O altă trusă cu 34 de piese, cuprinde modele atomice sub formă de calote. Montate cu ajutorul unor arcuri sau cu bețișoare din material plastic, acestea permit modelarea legăturilor duble și triple. Trusa cu 34 de piese a fost confecționată ulterior în 150 de exemplare, de către Cooperativa „Vremuri Noi", pentru uzul școlilor generale de 10 ani și al liceelor din județul nostru. Menționez, de asemenea, printre materialele realizate, o trusă cu modele magnetice, cuprinzînd 24 de piese ce se montează cu ajutorul unor magneți și o trusă cu 75 de piese pentru construirea modelelor de cristale.

Folosirea modelelor obiectuale atribuie, fără îndoială, o notă intuitivistă conținutului lecției, însă nu pentru a reține pe elevi la acest nivel, ci pentru a-i ajuta să se ridice pe o treaptă superioară — pe treapta abstractizării. În acest scop, pe lîngă caracterul intuitiv al modelelor am avut în vedere și caracterul lor cognitiv, urmărind realizarea unei intuiții dinamice, constructive. Ca atare, în procesul de formare a noțiunilor am pornit întotdeauna de la fenomenul studiat, prezentînd numai ulterior modelul. Am căutat să folosesc, pentru prezentarea aceluiași fenomen, două sau mai multe categorii de modele — grafice, teoretice, obiectuale — pentru a-i stimula pe elevi la analogii. Le-am atras totodată atenția asupra faptului că modelul, oferind avantajul clarității, nu poate totuși să redea unele laturi dinamice ale fenomenului, realitatea fiind întotdeauna mai complexă decît orice model.

Folosite rațional, modelele imprimă în mintea elevilor — așa cum am putut constata după ce le-am experimentat în decurs de 4 ani — imagini mult mai apropiate de realitate decît cele formate pe baza schemelor grafice. Totodată, cunoștințele dobîndite de elevi pe această cale sînt mai trainice. Un alt avantaj al modelelor constă în dezvoltarea capacității elevilor de a observa, de a vedea în spațiu, capacitate foarte importantă în anumite ramuri de activitate. Trebuie spus de asemenea că modelele captează atenția elevilor, făcînd lecțiile mai interesante și mai atractive.

Prof. IOSIF REHON
Arad

CERCETAREA DIDACTICĂ

DIN FAZA „DE LABORATOR" LA CEA „DE PRODUCȚIE"

Interesul mereu mai accentuat al cadrelor didactice pentru acțiunile novatoare se oglindește în numeroasele cercetări pe care le desfășoară în prezent acestea. Așa cum o dovedesc fazele județene ale actualului simpozion al corpului profesoral, mii de oameni ai școlii întreprind studii, experimente, verificări, un mare număr din ei obținînd rezultate de evidentă valoare. Foarte pozitive sînt și preocupările multor învățători și profesori proiectanți și constructori de materiale didactice originale, dintre care unele, pe care am avut prilejul să le vedem în expoziții reprezentative, pot concura cu deplin succes aparate și instalații executate în întreprinderile specializate.

Desigur, rolul și influența pe care le au asupra progresului școlar, în ansamblul său, toate aceste cercetări și experimente, toate materialele moderne, create de inovatorii din învățămînt se află într-un raport direct proporțional cu felul cum stimulează și sprijină inspectoratele școlare și conducerile de școli acțiunile fiecăruî cercetător de la catedră, cum urmăresc desfășurarea investigațiilor și cum ajută la trecerea cît mai rapidă a celor mai valoroase dintre ele din faza de „laborator" în faza de „producție". În legătură cu această problemă redacția noastră a solicitat informații de la o serie de inspectori, lucrători din cadrul organelor sindicale ale învățămîntului, conducători de școli etc. Iată două dintre primele răspunsuri primite.

Prof. SOFIA PUȘCAȘU, inspector școlar general al municipiului București :

Faptul că munca noastră se desfășoară în București — unde se află principalele focuri de cercetare a fenomenului școlar și unde au loc principalele activități care contribuie la modernizarea procesului instructiv-educativ — ne creează o situație avantajoasă, dar în același timp implică pentru noi răspunderi mult sporite. Pot afirma însă cu deplină îndreptățire că educatoarele, învățătorii și profesorii care lucrează în instituțiile școlare, în școlile generale și în liceele Capitalei au știut să valorifice avantajele acestui complex de factori, fapt dovedit, de altfel, de evoluția rapidă a școlilor noastre de la rolul de simple baze de cercetare ale diferitelor focuri științifice la rolul de laboratoare-pilot pentru investigația proprie. Desigur că, paralel cu aceste investigații, oferim în continuare și focurilor specializate, ca și catedrele universitare, posibilitatea de a întreprinde cercetări în școlile noastre, de a verifica „pe viu" în cadrul lor ipotezele unor experimente.

Pentru a schița un succint tablou al întregii acțiuni de cercetare desfășurată în școlile Bucureștiului aș menționa că numai în anul școlar 1969—1970 s-au desfășurat în aceste școli 65 de investigații legate de procesul instructiv-educativ și de factorii care influențează direct sau indirect formarea elevilor. Alături de cunoscute instituții specializate, ale căror experimente au devenit tradiționale în școlile noastre — Institutul de științe pedagogice, Universitatea București, Institutul de psihologie al Academiei etc. — figurează pe lista cercetătorilor și cadre didactice sau colective profesorale ce activează nemijlocit în școlile noastre și ale căror lucrări oferă perspective interesante. Astfel de perspective oferă, de pildă, cercetările referitoare la predarea limbilor străine începînd din clasele mici, care au permis desprinderea unor concluzii pozitive și cristalizarea unei tehnologii specifice, experimentul pentru determinarea modalităților de formare și dezvoltare a gîndirii științifice a copiilor, verificarea unor metode noi de educare a scrisului la clasele I—IV, investigațiile legate de folosirea unor noi tipuri de activități cu elevi, în special în cercuri etc. Experimente interesante, dar cu rezultate contradictorii încă, neconcludente poate și din pricina faptului că nu au antrenat decît într-un procent redus forțele de concepție necesare, au fost cele cu privire la programarea capitolelor din anumite discipline. În asemenea situații urmărim adîncirea fundamentării științifice a experimentului și întărirea activității în echipă.

Vom căuta de asemenea să grupăm forțele profesorilor — experimentatori în domenii pe care le considerăm de actualitate stringentă, cum ar fi, de pildă, studiul prin problematizare și studiul prin descoperire.

Cîteva experimente de care ne interesăm în mod deosebit și la extinderea cărora reflectăm pentru anul școlar viitor se referă la didactica instituțiilor preșcolare. Un singur exemplu, semnificativ cred, în această privință : fundamentarea pregătirii matematice a copiilor încă din grădiniță.

Convingătoare și cu perspective de extindere considerăm a fi și experimentarea unor determinări psihotehnice, care prezintă un deosebit interes pentru depistarea aptitudinilor, orientarea și selecția profesională temeinic fundamentate.

S-au acumulat, de asemenea, valoroase realizări în domeniul tehnicii didactice — cum ar fi, de pildă, aparatul de verificare a calităților psihice conceput și construit de prof. Constantin Manolescu, de la liceul „Cantemir" — pe care ne propunem să le multiplicăm, pentru ca anul viitor să fie experimentate mai larg.

Extinderea și trecerea la generalizarea anumitor cercetări și experimente, valorificarea și stimularea mai largă a potențialului creator al educatorilor care lucrează direct la catedră depind însă, în mare măsură, de realizarea unor mutații în poziția adoptată pe planul colaborării de forurile de cercetare pedagogică. Practicienii-cercetători din școli au nevoie de un sprijin mai larg al cercetătorilor specializați pentru confruntarea metodologiei de cercetare adoptate, pentru etalonarea și omologarea rezultatelor. De asemenea, noi așteptăm ca specialiștii în cercetarea pedagogică să comunice în consfătuiri largi stadiile atinse și concluziile parțiale sau totale ale investigațiilor pe care le întreprind în școlile noastre. Căci circulația nestingherită de idei și soluții între cercetători și practicieni este, fără îndoială, unul dintre factorii determinanți pentru progresul acțiunii de perfecționare și modernizare a activităților educative, a organizării și conducerii învățămîntului.

Prof. STERIE RĂDOI, inspector școlar general al județului Iași :

Ceea ce caracterizează orientarea actuală a cercetării științifice desfășurată de cadrele didactice din școlile județului nostru este deplasarea centrului de greutate al acestei acțiuni către colectivele de catedră și înscrierea tematicii de studiu, a temelor de cercetare, ca parte integrantă din planul general de muncă al școlilor. Este un fapt pe care îl considerăm de bun augur și îl vom sprijini cu toate posibilitățile de care dispunem. De altfel, aceasta a și constituit tema unor indicații precise date directorilor de școli, într-o ședință desfășurată la inspectoratul nostru.

În această ordine de idei se cuvine să evidențiem atmosfera favorabilă activităților de investigare creatoare existentă în cadrul unor colective didactice cum sînt cele de la Liceul pedagogic, de la majoritatea liceelor de cultură generală, de la școlile generale nr. 19 și 21 din Iași, precum și — faptul acesta este deosebit de semnificativ — de la unele școli sătești, ca cele din Dobrovăț, Românești și Ruginoasa. Primele rezultate concrete ale acestei orientări au fost cele peste 120 de studii, cercetări și experimente științifice și didactice efectuate de membrii corpului profesoral din județul nostru și comunicate cu prilejul sesiunii științifice desfășurate anul trecut, precum și cu prilejul recentei faze județene a simpozionului național. Pentru cunoașterea în cercuri didactice cît mai largi a acestor rezultate obținute pînă în prezent, inspectoratul nostru a tipărit și difuzat o culegere asupra cercetărilor și experimentărilor întreprinse în școlile din raza județului. În felul acesta considerăm că vom elimina și consumul paralel de forțe de cercetare, facilitînd gruparea profesorilor cu preocupări comune.

Pentru a stimula introducerea în școli a modalităților moderne de lucru, Casa corpului didactic, creată recent la Iași, și-a înscris în plan, ca acțiune periodică, organizarea unor „zile cultural-metodice". Acestea se desfășoară cu sprijinul și participarea unor cadre didactice universitare și a lucrătorilor de la I.C.P.P.D. — Iași și au loc nu numai la sediul Casei, ci și în alte localități. Astfel, pînă în prezent asemenea manifestări au avut loc la Dobrovăț, Pașcani, Tîrgu Frumos și Iași.

Tot în rîndul acțiunilor menite să sprijine și să popularizeze cercetarea didactico-științifică se integrează și elaborarea unei „Culegeri de material de informare metodico-științifică". Primul număr al acestei culegeri, care se află sub tipar și urmează să apară în curînd, are ca temă specială dezvoltarea investigației științifice pentru perfecționarea activităților practice în școli. Numărul 2 al culegerii, care urmează să apară la începutul viitorului an școlar, se va ocupa de problemele conducerii științifice a unităților din învățămînt.

Pe linia unei tendințe generale și evident pozitive în dotarea tehnică a școlilor vom extinde la încă două licee laboratoarele fonetice pentru studiul limbilor străine, aplicînd larg toate rezultatele pozitive și achizițiile metodice obținute la primele două laboratoare de care am dispus în anul școlar încheiat. Nu vom neglija nici omologarea și extinderea aplicării aparaturii didactice simple, dar foarte eficiente realizate de unii învățători pentru predarea cunoștințelor la clasele I—IV. Precizez că încă de pe acum clasele I—IV de la numeroase școli sînt înzestrate cu instrumentar didactic conceput de cadrele didactice ieșene și reprodus în serie mică. Și țin să spun că „în exploatare", calitățile acestui instrumentar s-au dovedit superioare materialelor de serie mare produse de întreprinderile specializate.

În sfîrșit, o acțiune pe care o așteptăm cu mult interes și în care punem deosebită nădejde : începînd din această toamnă vom primi concursul Universității „Al. I. Cuza" din Iași pentru inițierea unui grup de cadre didactice în domeniul pedagogiei cibernetice și experimentarea în școli a diferitelor programe de instruire de acest tip.

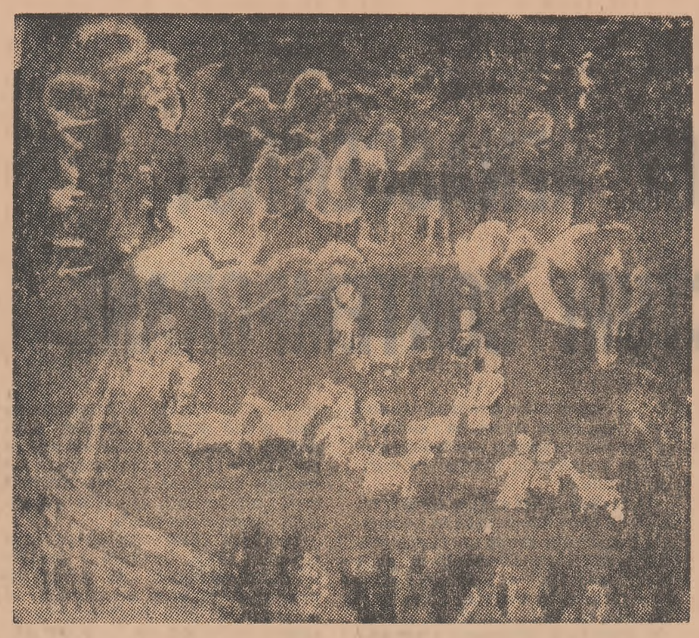

Prof. AURELIA MATEI — *Compoziție*

De ce lipsesc tinerii?

De ani de zile urmărim cu fidelitate activitatea cenaclului de arte plastice „Ion Andreescu" de pe lîngă clubul Casei corpului didactic din București. Nu credem să fi lipsit de la multe din expozițiile colective sau personale deschise în cunoscuta sală din b-dul Gheorghe Gheorghiu-Dej nr. 32, aproape toate aceste manifestări găsindu-și cîte o succintă prezentare și în paginile gazetei noastre. Spunem aceasta dintr-un început, pentru a motiva de ce de fiecare dată cînd privim o nouă manifestare publică a cenaclului ne simțim înclinați să o încadrăm într-o activitate mai amplă, să o judecăm comparativ cu ce s-a realizat pînă acum.

Din acest punct de vedere, prezenta expoziție colectivă deschisă cu prilejul „Zilei învățătorului" este oarecare, poate chiar mai neinteresantă decît multe din expozițiile personale din ultimul timp. În alți ani am putut vedea, la acest prilej festiv, expoziții reprezentative, care oglindeau în bună parte roadele unui an de activitate și marcau o evoluție în creația unora dintre membrii cenaclului. De data aceasta, însă, pe lîngă aspectul ei neglijent — lucrări fără etichetă, panouri încă goale — expoziția dă vizitatorului statornic impresia că a văzut tablouri cunoscute, de mulți știute, că n-a întîlnit nici un lucru inedit, nicio expresie artistică nouă. Noutățile se arată puține la număr. Și cînd spunem noutăți nu ne referim, desigur, la lucrări realizate în ultimul timp sau expuse pentru prima dată, ci la acel pas înainte pe care este chemat să-l facă un artist cu fiecare nouă creație.

Dintre puținele lucrări care ne-au atras atenția am reținut pe cele ale vechiului membru al cenaclului, profesorul pensionar Ion Cîrdei, care se remarcă prin două momente evocatoare ale confruntării omului cu furia apelor și îndeosebi printr-un tineresc peisaj de toamnă, viziune îndrăzneață întrucîtva dacă ne gîndim la maniera în general „cuminte" care caracterizează cenaclul. Cu lucrări noi — evident peste nivelul celor cu care ne obișnuisem — s-a prezentat și Eugenia Brateș.

Nu vom trece la noutăți cele cîteva exponate care se vor cu tot dinadinsul moderne dar care, de fapt, sînt combinații de forme geometrice neinspirate și... desuete. În rest, obișnuita tematică : flori, portrete, peisaje.

Cam atît despre expoziție. Socotim însă necesar să ne oprim asupra uneia din cauzele care au determinat în ultimul timp, după părerea noastră, o platonare a activității de ansamblu a cenaclului. Se simte lipsa acelei infuzii dătătoare de viață care este confruntarea de opinii. Nu am exagera cu nimic dacă am afirma că cenaclul este un cerc închis, în care cu greu se poate pătrunde sau, mai bine zis, cu greu se poate rezista. Și cu toate că nu se spune pentru prima dată acest lucru situația actuală din cenaclu continuă să fie identică : tinerețul lipsește aproape în totalitate. La ora aceasta cenaclul „I. Andreescu" nu este un cenaclu reprezentativ, care să înmănuncheze toate forțele artistice ale școlii bucureștene.

Unde sînt tinerii profesori de desen ? Oare ei nu creează ? Ba da. Există mulți profesori tineri cu reală forță creatoare. Aproape lună de lună apar noi și noi talente autentice, artiști de o impresionantă expresivitate. Expozițiile lor personale — despre care s-a scris de multe ori în gazeta noastră — pot fi vizionate adesea în diferite săli de expoziție — la galeriile de artă, la „Ateneul tineretului", la sala „Kalinderu" a Institutului de arte plastice „N. Grigorescu", în cadrul caselor de cultură. Nu se naște oare o întrebare firească : de ce tinerii profesori se duc în altă parte și nu își au locul și în sala de expoziții a cenaclului „I. Andreescu" ?

Răspunsul poate fi găsit abia după o analiză mai atentă a atmosferei care domnește în cadrul cenaclului pe deoparte, ca și în mentalitatea unora dintre tinerii profesori pe de altă parte.

Intrat nu de mult sub auspiciile Casei corpului didactic, cenaclul „I. Andreescu" are condiții pentru a marca o vizibilă cotitură, transformîndu-se — așa cum așteptăm de mult timp — într-un veritabil atelier de creație, care să concentreze pe cei mai valoroși plasticieni din învățămînt. Am vrea să scriem pe viitor despre acele serioase și bogate expoziții pe care le pot înfăptui forțele artistice de care dispun în prezent școlile bucureștene.

GABRIEL VOICU

La orizont — anul școlar 1970-1971

(Urmare din pag. 1)

dețe. Cu alte cuvinte, din cele peste 19 milioane de exemplare de manuale — tirajul acestui an pentru învățămîntul de cultură generală, profesional și tehnic — se află deja în depozitele județene 11 milioane de exemplare.

Sîntem convinși că în acest an toate manualele vor fi la dispoziția rețelei de difuzare pînă la data de 30 august, asigurîndu-se astfel condiții ca pînă la 15 septembrie ele să se afle pe băncile celor cărora le sînt destinate.

★

Din primele noastre investigații privind pregătirile pentru noul an școlar reies cîteva probleme de o deosebită importanță, asupra cărora este necesar să se îndrepte toată atenția în perioada următoare, pînă la începerea cursurilor.

Difuzarea la timp în școli a programelor de învățămînt va trebui să constituie o preocupare de prim ordin a inspectoratelor școlare județene. N-am atrage atenția asupra acestui lucru dacă n-am ști că în anii trecuți au fost multe cazuri cînd aceste programe au ajuns cu mari dificultăți și întîrzieri în mîna cadrelor didactice. Cu mult timp înaintea deschiderii cursurilor trebuie să se organizeze studiul temeinic al programelor, să se ducă discuții cu caracter metodic pe marginea lor în cadrul colectivelor de catedră și al cercurilor pe specialități. Pe baza studierii lor atente vor trebui luate măsuri și pentru pregătirea și completarea materialului didactic necesar predării, pentru dotarea corespunzătoare a laboratoarelor și cabinetelor.

O deosebită atenție cere depozitarea în condiții optime a manualelor școlare și difuzarea acestora la timp și în mod judicios. În această privință în tot cursul lunii iulie și îndeosebi în august trebuie să se stabilească o permanentă colaborare între inspectorate și organele însărcinate cu difuzarea manualelor școlare. Pe toată filiera, de la editor pînă la școlar, se cere o îndeplinire conștiincioasă a fiecărei sarcini, în așa fel încît să se evite orice defecțiune.

Evident, pregătirile pentru noul an școlar vizează și alte multe sectoare — construcțiile școlare, îmbogățirea bazei materiale, dotarea și autodotarea laboratoarelor, perfecționarea profesională etc. Asupra lor ne vom opri în numerele următoare.

Acești adolescenți entuziaști

(Urmare din pag. 1)

cursia organizată de echipajul „Pescăruș", alcătuit din pionieri constănțeni și colegi ai lor din comunele Viișoara, Cobadin și 2 Mai, care și-au propus să studieze fauna, flora și etnografia din diverse județe ale țării.

Gazdă ospitalieră a elevilor drumeți se dovedește ca în fiecare vacanță și Capitala cu împrejurimile sale. De cîteva zile, pădurile și oazele de verdeață care mărginesc Bucureștiul au fost luate în stăpînire de sute de elevi. Două luni sînt proprietarii de drept ai pădurilor de la Snagov, Pustnicul, Mogoșoaia, beneficiind de ele după pofta inimii.

Am poposit zilele trecute în tabărele de la Snagov-parc și Snagov-sat. Ascunse de copaci mari, umbroși, cele două tabere găzduiesc una 250, cealaltă 70 de școlari din județele Brașov, Sibiu și Covasna. La Snagov-sat i-am găsit pe copii în plină desfășurare a unui concurs de orientare turistică, cu o mulțime de reguli, de secrete știute numai de ei. Îi însoțeau în întrecere doi profesori — Victor și Florica Slonț. După concurs am stat de vorbă și cu profesorii, și cu școlarii despre viața de tabără. Programul este și bogat și atrăgător : plajă, pescuit, plimbări cu vaporașul pe lacul Snagov, vizite în Capitală.

Zile frumoase de tabără petrec și vecinii din tabăra de la Snagov-parc. Directorul taberei, profesorul Adam Căliman, care o conduce de 8 ani, ne spunea că și în anul acesta li se asigură oaspeților ei nu numai condiții optime de odihnă, dar și un program cît mai variat. „Am cerut părerea copiilor asupra fiecărei activități programate — ne informează prof. Căliman. I-am întrebat pe fiecare ce le-ar place, ce ar dori să facă în zilele de tabără. Așa se explică varietatea acțiunilor înscrise în programul nostru și mai ales interesul cu care copiii participă la fiecare dintre ele".

Deocamdată ne oprim aici cu însemnările din jurnalul de vacanță, cu toate că ele ar putea continua încă pe multe pagini. Le vom duce mai departe în numărul viitor, căci vacanța ne furnizează cu generozitate fapte, acțiuni, evenimente demne de consemnat.

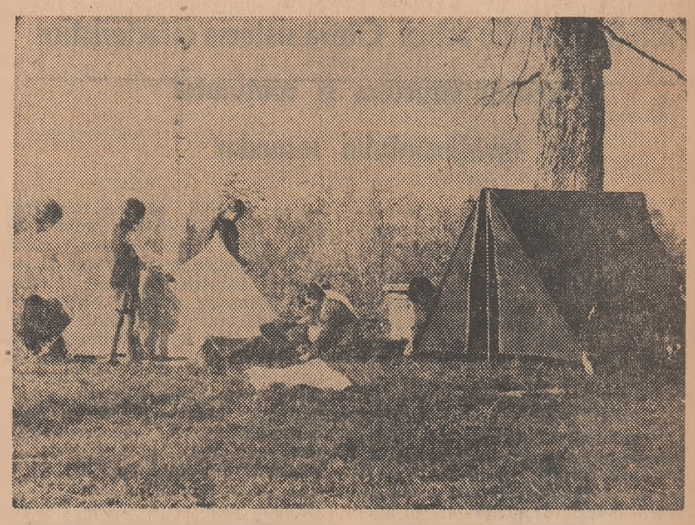

Micii turiști de la Casa pionierilor din Reghin învață să-și instaleze corturile

ANUNȚ

Absolvenții școlii normale de băieți din Sibiu, promoția 1945, sînt invitați la revederea după 25 de ani.

Revederea va avea loc duminică 19 iulie 1970, orele 8, în localul școlii.

Trimiteți adeziunea pe adresa : **Ercuș Gheorghe**, com. Teliu, jud. Brașov.

Clasa a IX-a după primul an de existență

(Urmare din pag. 1)

receptivitate are, după cum știe orice profesor sau director de școală, cele mai favorabile implicații pentru conținutul întregii munci instructiv-educative.

— Am observat la copilul meu în anii trecuți, prin clasele a VII-a și a VIII-a, o anumită tendință de subapreciere a muncii fizice — ne-a spus tovarășul **CONSTANTIN VULPE**, muncitor din București. Practica pe care a făcut-o în producție ca elev în clasa a IX-a i-a cam zdruncinat vechea mentalitate. A văzut el însuși de cîte cunoștințe științifice are nevoie un muncitor, de cît prestigiu se bucură munca lui. Consider că în special pe această linie trebuie orientată activitatea claselor a IX-a și a X-a.

Despre acest aspect al lucrurilor am discutat și cu prof. **ANGHEL TUZU**, directorul Școlii generale nr. 146 din Capitală, care ne-a semnalat o situație semnificativă constatată în școala sa.

— Din cei 148 de elevi înscriși la începutul anului în clasa a IX-a — ne-a spus prof. Tuzu — o bună parte aveau sentimentul neîmplinirii și-și exprimau intenția de a-și retrage actele, pentru a se înscrie din nou la concursul de admitere în liceu. În timpul anului, datorită contactului cu producția cei mai mulți dintre ei s-au răzgîndit dîndu-și seama că prin continuarea pregătirii în clasele IX și X li se deschid perspective bune în vederea însușirii unei profesii. Pentru ca aceste perspective să fie și mai precis conturate consider însă că profilul claselor a IX-a și a X-a ar trebui să aibă un mai pronunțat caracter practic, fără să fie diminuată pregătirea de cultură generală.

— Cum credeți că s-ar putea realiza o mai pronunțată pregătire practică ? — l-am întrebat pe profesorul **I. TOMESCU**, inspector general al județului Vîlcea.

— O analiză minuțioasă a programelor claselor a IX-a ar reliefa faptul că acestea sînt încă supraîncărcate. Ele au fost gîndite mai ales pe criteriul concordanței cu programele liceului (care, la rîndul lor, suferă de asemenea de exces de informație.) De aceea există un pronunțat decalaj între ceea ce învață elevii clasei a IX-a, ceea ce reține și ceea ce le este realmente necesar pentru activitatea lor viitoare. Ar fi bine poate ca o comisie centrală, în componența căreia să intre și profesori ce lucrează nemijlocit la catedră, să revizuiască într-o concepție unitară fiecare program și să înlăture tot ce nu este absolut necesar, avînd în vedere mai ales faptul că marea majoritate a elevilor din clasele a IX-a și a X-a se pregătesc pentru munca practică, pentru producție. Sînt convins că astfel s-ar obține multe ore pentru studiul unor cunoștințe cu caracter profesional și în același timp pentru activitatea practică.

— O asemenea degajare a programelor — este de părere tov. **MIRCEA DRĂGUȘ** maistrul-instructor care a condus practica în producție a elevilor clasei a IX-a de la Școala generală nr. 128 din București — ar permite studierea de către elevi a tehnologiei materialelor — bineînțeles pe specialități, în funcție de profilul practicii pe care o efectuează. În afară de aceasta, cred că în locul desenului proiectiv studiat în general, așa cum s-a procedat pînă acum, ar fi bine să se treacă la predarea desenului industrial tehnic, așa încît elevii să învețe să facă proiectări de piese, de ansamble și subansamble, să citească proiecte și să le transpună pe planșe în creion și tuș. Predarea desenului ar deveni astfel mai strîns legată de pregătirea profesională și, deci, mai eficientă.

— Pentru a se accentua caracterul profesional al clasei a IX-a a școlii generale ar fi necesare și unele rectificări în programele actuale de electrotehnică și automatizări — ne-a spus profesorul **ION PREDA**. Am în vedere necesitatea unei mai judicioase succesiuni a temelor și, eventual, sporirea numărului de ore afectate temei „Mașini electrice". Programa ar trebui să includă, cred, și cîteva lecții privind organizarea întreprinderii și a producției, ca și știința administrației.

O problemă deosebit de importantă pentru ultimele două clase ale școlii generale de 10 ani este practica în producție, care dă, de altfel, o fizionomie aparte acestor două clase. După cum se știe, în anul care a trecut elevii clasei a IX-a au efectuat practica timp de 4 ore, într-una din zilele săptămînii. O serie de cadre de conducere, de ingineri și tehnicieni de la întreprinderile unde și-au desfășurat practica elevii cl. a IX-a au apreciat pozitiv rezultatele obținute de ei și consideră că mulți dintre aceștia se vor putea integra într-un timp destul de scurt în procesul normal de producție. Dar nu aceasta este situația tuturor elevilor. O pregătire profesională mai bună pe anamblu cere ca și în ce privește practica în producție a elevilor să se ia unele măsuri de îmbunătățire. Cei mai mulți dintre interlocutorii noștri au considerat că numărul orelor de practică săptămînală în întreprinderi ar putea fi ridicat de la 4 la 6. Maiștrii-instructori de la școlile generale nr. 128 și nr. 146 din Capitală sînt de părere chiar că este posibil ca practica să fie extinsă la 8—10 ore pe săptămînă, efectuîndu-se în decurs de două zile, în care să se predea și unele discipline mai ușoare. La sfîrșitul anului școlar ar urma să aibă loc o perioadă de două săptămîni de practică continuă. Pentru fete, practica ar putea fi de 4 ore săptămînal în producție, la care să se adauge 2 ore de pregătire gospodărească. În asemenea condiții pregătirea practică ar fi substanțial îmbunătățită, ea ajungînd să se apropie, ca nivel, de pregătirea profesională.

Toți interlocutorii noștri consideră însă necesar ca la absolvirea școlii generale de 10 ani, mai pronunțat profilată pe pregătirea profesională, absolvenții să aibă posibilitatea de a se integra mai ușor în producție. În acest fel interesul pentru clasele IX—X ar spori mult. De asemenea, unii din ei au propus ca oficialitățile școlare să examineze posibilitatea ca în marile orașe învățămîntul general de 10 ani să nu fie organizat pe criteriul circumscripțiilor școlare, ci astfel încît elevii să-și poată alege școala conform cu aptitudinile și preferințele lor. În prezent, cînd criteriul principal este cel al circumscripțiilor școlare, ei sînt puși în situația de a se pregăti pentru o profesie practică ce nu corespunde totdeauna idealului lor profesional, ci posibilităților de care dispune școala respectivă în domeniul organizării practicii în producție. Or, aceasta ar putea duce la consecințe contrare deziderateior educative pe care se fundamentează școala de 10 ani și care în fond reprezintă una din condițiile raționii ei de a fi.

Probleme de mare importanță urmează să fie încă rezolvate și în ce privește organizarea practicii în unitățile școlare din mediul rural. După cum se știe, în acest an școlar cursurile clasei a IX-a din mediul rural au fost frecventate de peste 15 000 de elevi. Analizînd însă direcțiile în care a fost orientată practica lor se constată că în prea puține locuri s-au efectuat lucrări agricole.

După părerea mea — ne-a declarat profesorul — **ION IONIȚĂ** — aceasta se datorește unei mentalități învechite despre posibilitățile de afirmare pe care le oferă munca în agricultură, ca și faptului că perspectivele acesteia nu sînt suficient cunoscute de elevi. La aceasta contribuie și împrejurarea că practica în agricultură a avut adesea un caracter îngust meșteșugăresc, elevii fiind solicitați la lucrări pe care ei le cunosc tot așa de bine ca și îndrumătorii lor sau poate chiar mai bine. Este de dorit ca practica în agricultură să fie mult mai strîns legată de implicațiile științifice — prin referințe la agrobiologie, agrofitotehnie etc. Elevii trebuie să înțeleagă, să vadă că agricultura este un domeniu care oferă posibilitatea unor profesii pasionante, cu mari perspective de viitor.

— Trebuie luat în considerare, ne-a spus prof. **PAUL BĂIEȘU**, directorul Școlii generale din comuna Păușești, județul Vîlcea, și un anumit fond psihologic creat de revistele de știință și tehnică care circulă printre elevi. În marea lor majoritate aceste reviste, ca de altfel și majoritatea emisiunilor de radio și televiziune, se ocupă aproape în exclusivitate de probleme din alte domenii de muncă decît agricultura. Prin locul disproporționat de mic pe care-l acordă profesiilor legate de agricultură, ele contribuie la crearea în rîndurile părinților și elevilor a unui anumit climat de subapreciere față de aceste profesii.

★

Rezultatele obținute în decursul primului an de funcționare a clasei a X-a, experiența cîștigată, strădaniile care se vădesc acum pentru înlăturarea lipsurilor constatate ne dau convingerea că problemele ce se pun pentru cel de al doilea an al procesului de generalizare a învățămîntului de 10 ani vor fi la timp și bine rezolvate.

COORDONATE MONDIALE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT SECUNDAR

ÎNTRE CLASICISMUL RENASCENTIST ȘI VARIATELE STRUCTURI CONTEMPORANE

În 1423, cînd a înființat la Mantua prima școală de tip secundar din lume, umanistul Vittorino da Feltre intenționa să facă din ea, pe baza studierii unor scrieri ale clasicilor antichității, un mijloc de educare morală a tineretului și, deopotrivă, o etapă pregătitoare pentru studiul universitar academic. Pe parcursul a multe veacuri, avînd un puternic ecou pînă în zilele noastre, această concepție a dominat — fie deschis, fie din umbră — orientarea școlii secundare.

Comanda socială contemporană, direcțiile noi urmărite în pregătirea tinerei generații pentru viața socială și economică, au adus în prezent sistemul învățămîntului secundar într-un punct de răscruce. Prezentarea în aceste coloane a etapelor drumului parcurs de liceu pînă la acest punct este menită să degajeze cîteva din direcțiile evoluției sale viitoare.

Scurt istoric: educație clasicistă într-o anticameră a universității

Ideile lui Vittorino da Feltre au stat ca pietre de temelie în organizarea majorității școlilor secundare în Europa renascentistă, fie că este vorba de colegiile și liceele din Franța secolului al XVI-lea, organizate pe baza unui program de educație riguroasă, desfășurat pe parcursul a 10 ani de studii (copilul intra în liceu la 6 ani și îl termina la 16), de „gymnasium"-ul german sau de cunoscutele „public school" din Anglia, legate strîns, în această fază incipientă, de universitățile din Oxford și Cambridge. Majoritatea școlilor secundare din Europa s-au constituit ca variante ale acestor tendințe, diferențiate mai mult prin caracterul și metodele educației decît prin conținutul acesteia. La rîndul lor, primele școli secundare de peste Atlantic, create în perioada coloniilor americane reprezentau o transplantare a public school-urilor. De altfel denumirea celei dintîi dintre aceste școli, **Latin School**, creată în 1631 la Boston, este semnificativă în această privință.

La mijlocul secolului al XVIII-lea se produce o primă disociere în orientarea școlii medii. Ca reacție împotriva caracterului închis și conservator al gymnasiumului, după o înverșunată dispută, Johann Julius Hecker creează la Berlin în 1747 prima Realschule, în programa căreia capătă un rol preponderent alături de studiul limbii materne, cunoștințele de geometrie, aritmetică, mecanică, arhitectură, geografie etc. O orientare asemănătoare se înregistrează în America unde, în urma unei reacții din ce în ce mai puternice împotriva sterilității vechilor școli secundare, Benjamin Franklin propune ca școala secundară să preia principalele idei și principii care au generat realschule în Germania. Astfel la ființă la Philadelphia în 1751 prima academie care va prefigura caracterul noii școli secundare — high school — specifice învățămîntului din Statele Unite. Academia din Philadelphia avea trei secții paralele : în prima învățămîntul se bazează pe studiul limbii latine, în cea de a doua disciplina de bază este limba și literatura engleză, iar într-a treia se studiază, în principal, matematica [1]).

Datorită evoluției acestor două tendințe — pe de o parte aceea de a considera liceul ca o instituție de învățămînt clasic și premiversitar, iar pe de altă parte aceea de a-l privi ca o instituție de formare pentru activitatea socială — însuși conceptul de educație secundară nu mai are în prezent un caracter unitar ci definește o dualitate, importante fiind indeosebi raporturile în cadrul acestei dualități.

Evoluție și stadiu actual. Cîteva sisteme caracteristice pentru structura și conținutul învățămîntului secundar

Nevoile tot mai înalte de cultură ale societății contemporane, tendința nestăvilită de democratizare a învățămîntului, pătrunderea spre izvoarele culturii a milioane de tineri din țările recent eliberate din jugul colonial au determinat ca la toate nivelele școlare, dar mai ales în ceea ce privește învățămîntul de gradul II (denumire generică adoptată pentru desemnarea învățămîntului liceal și a școlilor secundare echivalente) să se înregistreze rate majore de creștere anuală a efectivelor de elevi. O dată cu aceasta au intervenit o serie de factori noi în dezvoltarea sistemelor de învățămînt liceal. În primul rînd se poate vorbi de o tendință manifestă către forme flexibile, care oferă o sferă mai largă de opțiuni, corelate cu înclinațiile tinerilor și cu cerințele dezvoltării social-economice. Semnificativă în această direcție este diversificarea în multiple secții a școlii secundare. În învățămîntul francez, de pildă, liceul a devenit o formație multivalentă. El cuprinde în primul rînd o ramură de învățămînt scurt (doi ani de studii după școala generală) care urmărește preformarea sau formarea deplină a elevului pînă la acordarea diplomei de specialist în tehnici de execuție sau de agent tehnic. Se realizează de asemenea un învățămînt cu ciclu lung, cu nu mai puțin de 6 secții distincte : secția clasică (discipline de bază greaca, latina, limbile străine moderne) secția clasică B (latină, limbi străine, științe umaniste), secția clasică C (caracter de trecere de la latină și științele umaniste la studiul științelor exacte), secția modernă M (axată pe studiul științelor și a două limbi străine), secția tehnică T (studiul științelor și al unor tehnici industriale fundamentale), secția tehnică T1 (cu orientare spre economie). Liceul francez cuprinde de asemenea clase terminale care preced bacalaureatul în domeniul filozofiei, științelor experimentale, matematicii, tehnicii, economiei. Paralel funcționează licee agricole și licee tehnice care acordă diplome de tehnicieni echivalente cu diplomele de bacalaureat [2]).

O marcată tendință de diversificare a liceului se constată și în învățămîntul suedez, deși din punct de vedere formal gimnaziul din această țară (3 ani de studii după școala generală de 8 ani) dispune de numai trei secții. În fapt, însă, așa numita secție generală a gimnaziului suedez oferă la rîndul ei o opțiune între studiul axat pe limbile străine și cel cu accent pe științele sociale. În secția latină se pot face fie studii semiclasice (latină-franceză), fie studii clasice (latină și greacă) iar secția reală are o subsecție de biologie, o subsecție de matematică și, în anumite cazuri, o subsecție tehnică. În afară de aceasta mai există așa-numite gimnazii tehnice orientate către formarea cadrelor medii tehnice pentru construcții metalice, construcții, instalații electrice, chimie.")

În învățămîntul englez, considerat și el de către specialiștii în pedagogie comparată drept un factor etalon, a devenit evidentă, în ultimele două decenii, o tendință către structurarea în tipologii clar conturate a școlilor secundare, ale căror planuri și programe ajunseseră la o extremă de mare diversitate. În prezent există trei tipuri principale de școli : **secondary grammar school**, al cărei principal rol se menține în limitele pregătirii preacademice, **secondary technical school**, care formează specialiști cu calificare tehnică medie în electricitate, navigație, construcții, aeronautică, agricultură și engineering (proiectarea și tehnologia construcțiilor industriale) și **secondary modern school**, bazată pe ideea că educația asigură cea mai bună pregătire pentru viață atunci cînd antrenează participarea directă a elevilor la acțiunea socială economică. Pentru a înregistra cu mai multă precizie direcția opțiunilor, tipurile de școli secundare prezentate mai sus sînt grupate îndeobște cîte două (în așa-numitele școli „bilaterale"), sau cîte trei (în școli „comprehensive").

Tendința către realizarea unei structuri mai flexibile a învățămîntului secundar, de natură să permită reorientări pe parcurs, se manifestă și prin fragmentarea acestuia în subcicluri, în grupe formate din 2—3 clase (de pildă în R.F. a Germaniei, Franța), astfel încît opțiunile să se cristalizeze treptat și să corespundă în cît mai mare măsură înclinațiilor și posibilităților reale ale elevilor. Totuși, în ciuda deziderateloг și acțiunilor menite să facă din școala secundară un sistem adaptat cerințelor contemporaneității, aproape toți specialiștii în pedagogie comparată remarcă, în practica educațională și chiar în orientarea de fond a învățămîntului din țările la care ne-am referit, existența unui caracter prin excelență teoretic și preacademic.

O idee semnificativă — ideea școlii secundare generale

Puțin răspîndită în ceea ce privește numărul țărilor, dar semnificativă prin faptul că a fost adoptată — bineînțeles cu caracter și în variante diferite — de primele două mari puteri industriale ale lumii, Statele Unite și Uniunea Sovietică este ideea școlii secundare generale.

După cum se știe, școala secundară sovietică este o școală cu caracter politehnic, avînd ca element specific, pe lîngă studiul unor discipline tehnice și tehnologice, efectuarea unor activități în producție, înscrise în planul de învățămînt. Varietatea profesiilor în care se efectuează această practică este foarte mare, alegerea depinzînd în primul rînd de specificul dezvoltării economice a fiecărei localități și de vocația elevilor. O altă trăsătură specifică a școlii secundare politehnice o constituie faptul că ea nu urmărește numai familiarizarea tinerilor cu activități productive, ci și realizarea directă de către ei a unei anumite producții. În afara școlii medii generale și a școlilor vocaționale, învățămîntul sovietic dispune de o rețea puternică de tehnicumuri, care asigură pe parcursul a 3—4—5 ani de studii o specializare profesională medie.

High school din Statele Unite care este de asemenea o școală secundară generalizată, tinde să realizeze în mai mare măsură pregătirea tinerilor pentru exercitarea unei profesiuni decît o formație preacademică. Această problemă ca și altele legate de școala medie americană, nu poate fi însă apreciată unitar, datorită marii varietăți de planuri de învățămînt și programe școlare, care diferă nu numai de la un stat la altul, ci chiar în interiorul aceleeași localități. În general însă programa fiecărei școli include 4—5 teme de studiu constante și alte cîteva la alegere, tematica fiind organizată pe sistemul școlii comprehensive. Temele de studiu care nu au caracterul disciplinei școlare specifice școlii europene tradiționale, ci sînt constituite din probleme cu un accentuat caracter aplicativ și foarte adesea cu conținut interdisciplinar, se referă la aspecte practice ale studiului limbii engleze, la studii cu caracter social-economic, la matematică aplicată, la științele naturii și limbi străine. Datorită marii varietăți a programelor școlare, progresul școlar și în mod special nivelul atins de absolvenții ce doresc să intre în universități este exprimat nu prin note ci prin „Carnegie unit", unități de cunoștințe acumulate într-un număr de ore săptămînale de curs (acumularea a 50—60 unități Carnegie dă dreptul la promovarea pe o treaptă superioară de învățămînt).[4]

Nu putem încheia această succintă trecere în revistă a celor mai caracteristice sisteme de învățămînt secundar existente pe plan mondial fără a ne referi la învățămîntul nipon, cu recunoscute merite în salturi industriale impresionant înregistrat în ultimele decenii de Japonia. Școala secundară superioară din Japonia a trecut în această perioadă prin importante transformări, avînd ca principal obiectiv modernizarea și unificarea complicatului sistem de învățămînt nipon care a dăinuit pînă în deceniul V al veacului nostru. Programa unitară a școlii secundare superioare japoneze cuprinde o grupă de discipline comune, cărora li sînt acordate aproximativ 75 la sută din totalul orelor cuprinse în planul de învățămînt, iar restul discipline la alegere. Acestea constituie așa numitul curs de explorare vocațională, care începe încă din școala secundară inferioară cu cinci secțiuni : agricultura, industrie și arte industriale, comerț, pescuit, gospodărie. După aceste cursuri de explorare, în școala secundară superioară secțiile vocaționale se diversifică, aprofundîndu-se o anumită tematică specifică. De pildă cei care au început studiul agriculturii în școala secundară inferioară pot continua pregătirea în domeniul agriculturii generale, horticulturii, îmbunătățirilor funciare, sectorului forestier sau legumicultură. Orientarea este și în acest caz prioritară ca școală de pregătire pentru viața socială, pentru activitatea productivă.[5])

Ce exprimă raportul dintre fluxul de intrare și fluxul de ieșire în cadrul învățămîntului secundar ? În ce măsură realizează sistemele învățămîntului mediu o producție adaptată cerințelor social-economice ? Ce schimbări în structură și în atitudini se conturează pentru viitorul imediat ?

La aceste întrebări vom căuta să răspundem într-un număr viitor.

MIRCEA HERIVAN

1) **Cramer**, John Francis și **Browne**, George Stephenson : Contemporary Education : A Comparative Study of National Systems, New York, Chicago, Burlingame ed. III, 1968.

2) ••• Guide des Systemes scolaires. Strasbourg, 1969.

3) Ibid.

4) **Cramer J.F., Browne, G.S.** : op. citat.

5) **Malcom Adisheshiah** : Education et croissance, UNESCO, 1968.

GENEVA

Conferința internațională a educației

200 de delegați din 80 de țări au participat recent la cea de a 32-a sesiune a Conferinței internaționale a educației, organizată la Geneva de către UNESCO și Biroul internațional al educației. La această conferință, la care a luat parte și o delegație a țării noastre, condusă de Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, au fost luate în discuție problemele reducerii fluxului abandonurilor școlare, mai ales în țările în curs de dezvoltare, precum și tendințele principale din domeniul educației.

În legătură cu primul punct pus în discuție, studiul de sinteză privind învățămîntul primar și secundar elaborat de UNESCO relevă faptul îngrijorător că într-o serie de țări africane aproximativ 80 la sută din elevi abandonează școala înainte de terminarea ciclului primar. În majoritatea țărilor latino-americane acest procent este de 60—75%, iar în țările asiatice de 55—60%. La nivelul învățămîntului secundar acest fenomen afectează grav și numeroase țări dezvoltate din Europa. Atît studiul cît și discuțiile purtate de participanți au pus în lumină faptul că în vederea soluționării acestei stări de lucruri se cer în primul rînd măsuri pe plan social-economic, astfel încît să se asigure condiții normale de continuare a studiilor tuturor elevilor înscriși în școlile generale și secundare. De asemenea, s-a subliniat că în numeroase țări este de stringentă necesitate revizuirea programelor școlare, ameliorarea metodelor de învățămînt, ridicarea nivelului de pregătire al cadrelor didactice, pentru adaptarea învățămîntului la exigențele societății contemporane.

Propunerile făcute de șeful delegației române, care a subliniat necesitatea lărgirii posibilităților de promovare social-economică a tinerilor prin terminarea unor forme de studii adecvate, precum și însemnătatea extinderii schimburilor de idei și de experiență asupra problemelor esențiale ale educației au fost ascultate cu viu interes și aprobate de către majoritatea delegaților.

Participanții la Conferință au adoptat o rezoluție cuprinzînd recomandări menite să mărească eficacitatea sistemelor de învățămînt, să le apropie de exigențele economice și sociale. O contribuție substanțială la redactarea acestei rezoluții a adus-o delegația țării noastre. Astfel, în textul final al rezoluției figurează propunerile delegației române cu privire la îmbunătățirea conținutului învățămîntului în raport cu progresele științifico-tehnice și ale activității economico-sociale și cu privire la legarea mai strînsă a școlii de activitatea practică, de tehnologie. De asemenea, au fost adoptate propunerile delegaților români referitoare la îmbunătățirea procesului de formare și reciclare a cadrelor didactice, la extinderea gratuității învățămîntului, la dezvoltarea și instituționalizarea serviciilor de orientare școlară și profesională, la extinderea și ameliorarea rețelelor școlare, la generalizarea efectivă a învățămîntului și eliminarea unor surse ale abandonurilor școlare, la studierea posibilității și oportunității introducerii în învățămîntul general a unor cursuri cu caracter profesional.

GHANA: Acțiuni de planificare a învățămîntului

După cum ne informează revista „Chronique de l' UNESCO", în Ghana se află în curs de elaborare un plan care schițează principiile și scopurile dezvoltării educației în următorii 20 de ani. Acest plan, care se referă la învățămîntul de toate gradele, răspunde necesităților pe care le ridică dezvoltarea economică a țării. Cu prilejul Anului internațional al educației, organele pedagogice și de învățămînt din Ghana vor iniția un colocviu cu titlul „Educația și edificarea națiunii" și o dezbatere radiotelevizată cu tema „Dezvoltarea educației în Ghana : tendințe observate de la dobîndirea independenței și perspective de viitor".

R. P. UNGARĂ: Discuție despre rolul psihologului școlar

În legătură cu introducerea în școlile maghiare, în primul rînd în licee, a funcției de psiholog școlar, o echipă de cercetători ai problemelor învățămîntului a întreprins în rîndurile directorilor de școli un larg sondaj de opinie cu privire la rolul și sarcinile acestui membru al colectivului didactic. 94% dintre cei anchetați au pledat pentru prezența în școală a unui psiholog. În ceea ce privește sarcinile pe care ar trebui să le rezolve acesta, ele ar fi, în ordinea frecvenței din răspunsuri, următoarele : sprijin acordat elevilor greu adaptabili la activitatea școlară (65% dintre răspunsuri), formarea perspectivei psihologice a profesorilor (55%), acordarea de consultații psihologice părinților (45%), asigurarea orientării profesionale, colaborarea cu conducerea școlii în aprecierea randamentului școlar, rezolvarea fenomenelor psihologiei de grup, determinarea pe plan psihologic a activității de învățare, abordarea pe plan psihologic a metodicii moderne, introducerea și predarea cursului de psihologie în liceu, acordarea de consultații educative pentru elevi, determinarea maturității școlare, analiza raportului dintre comportamentul profesorului și realizările elevilor, asigurarea unei psihoterapii elementare.

FRANȚA: Noul sistem de apreciere a cunoștințelor

Printre reformele parțiale introduse în școlile franceze în anul școlar recent încheiat se numără și schimbările intervenite în sistemul de apreciere a rezultatelor școlare. Astfel, recomandările Ministerului Educației Naționale au prevăzut înlocuirea lucrării scrise tradiționale prin diverse exerciții de control, înlocuirea sistemului de apreciere a cunoștințelor cu note de la 0 la 20 printr-o apreciere globală simplificată și excluderea sistemelor de clasificare foarte strictă. Aplicarea noii forme de apreciere a cunoștințelor presupune însă reînnoirea metodelor de predare și schimbarea atitudinii profesorilor, chemați să se preocupe în mai mare măsură de stimularea creativității elevilor, a spiritului lor de inițiativă și de rigurozitate științifică. În același timp, profesorului i se cere să pună la dispoziția elevilor obiective și instrumente de lucru precise și controlabile și să devină un adevărat animator al colectivului de școlari.

R. P. POLONĂ: Un aparat modern de xerografie

În R. P. Polonă a fost realizat un nou tip de xerograf — Pylorys KS-4 — de concepție și construcție foarte modernă. Cu ajutorul lui pot fi copiate texte, manuscrise dactilografiate, fotografii, grafice, pagini tipărite, planșe, microfilme. Originalul este reprodus în mai puțin de 20 de secunde pe placa xerografică din zinc acoperită cu un reactiv special. Această placă permite apoi să se realizeze copii pe hîrtie, pe carton offset și pe matrițe metalice offset, după care imprimarea se poate șterge iar placa poate fi refolosită.

Instalația prezintă mari avantaje pentru marile unități de învățămînt în vederea reproducerii cursurilor, a diferitelor materiale de studiu, precum și pentru birourile de documentare și informare pedagogică.

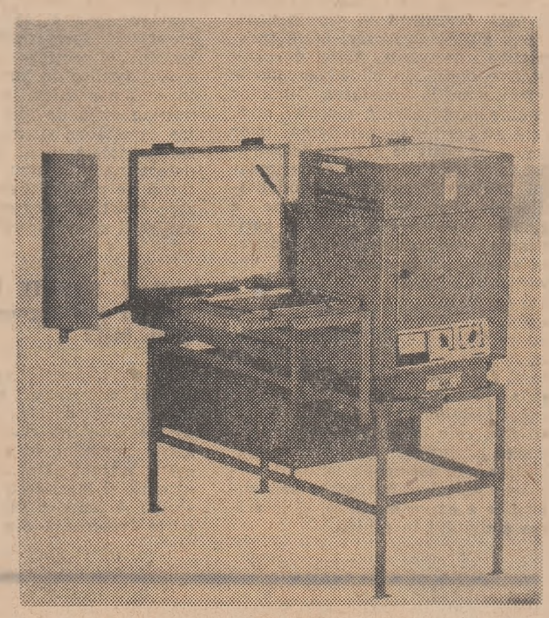

Noul xerograf polonez Pylorys KS-4

BIBLIOTECA

„Geografia Republicii Socialiste România"

Recent, în Editura didactică și pedogogică a apărut „Geografia economică a Republicii Socialiste România", de conf. univ Atena Herbst-Rădoi, Lucrarea este însoțită de un volum anexă, alcătuit din 31 de hărți și 51 de ilustrații. Paginile cărții constituie o amplă și științifică demonstrare a schimbărilor structurale petrecute în harta economică a României ca rezultat firesc al intensei activități politice și organizatorice desfășurate de P.C.R. pentru generalizarea și consolidarea relațiilor socialiste de producție, pentru făurirea economiei socialiste unitare.

Volumul debutează printr-o succintă prezentare a așezării geografice a țării, a condițiilor și resurselor ei naturale, printr-o caracterizare generală a economiei. Un amplu capitol este rezervat apoi geografiei populației. Un loc aparte îl ocupă capitolele dedicate geografiei industriei și agriculturii. Date privitoare la capacitatea de producție, ritmul de creștere curent și în perspectivă a tuturor obiectivelor industriale amplasate pe întreg cuprinsul patriei, cifre comparative, grafice, diagrame și ilustrații exemplifică progresele realizate în toate ramurile economiei noastre naționale datorită aplicării consecvente a politicii de industrializare. Sînt ilustrate de asemenea marile schimbări petrecute în anii construcției socialiste în agricultura țării. Autorul tratează totodată probleme privitoare la geografia transporturilor și la legăturile economice externe, care întregesc imaginea cititorului asupra realităților din România socialistă.

Chiar dacă în momentul apariției multe dintre datele înserate în volum au fost depășite de realități, prin conținutul său științific, prin valoarea documentară și prin calitatea lui acesta se înscrie printre contribuțiile notabile la sinteza transformărilor petrecute în anii construcției socialiste în România.

I. MANOLE

„Studii de literatură universală"

Cel de al 14-lea volum al publicației **„Studii de literatură universală"** editat de Societatea de științe filologice, oferă cititorilor lucrări interesante, atractive.

Remarcăm astfel un grupaj de articole de literatură comparativă : **Chateaubriand în românește** de Angela Ion, **Ion Barbu și poezia franceză** de Yvonne Strat, **Culoare și metaforă în romanele lui John Cowper Powys și în poeziile lui Lucian Blaga** de Virginia Cartianu. **Circulația temei „Troilus și Cresida" din antichitate pînă în secolul al XVII-lea** de Adelina Piatkowski.

Rica Ionescu semnează studiul **Folosirea lexicului ca modalitate stilistică la Panait Istrati**, Horia Deleanu studiul **Însemnări despre dramaturgia lui Beckett**, iar Ion Brăescu studiul **Periodizare și curente literare în literatura franceză a secolului al XIX-lea.**

Sub titlul „Contribuții la studiul prozei", revista prezintă un grupaj de lucrări axate în jurul problemelor romanului : **Aspecte ale romanului sîrb contemporan** de Voislava Stoianovici, **Arta portretului la Stefan Zweig** de Hertha Perez, **Destrămarea valorilor în structura romanului „Die Schlafwandler"** de Brigitte Tontsch, **Jean Giono și condiția umană** de Silvia Pandelescu.

Maria Brăescu și Liana Repețeanu recenzează două lucrări din literatura franceză, respectiv **Le Roman depuis la Révolution** (de M. Raimond) și **Littérature francaise,** (elaborată de un colectiv de specialiști sub conducerea lui Antoine Adam), iar Virgil Stanciu se ocupă de lucrarea **The Modern American Theater** a lui A. Kernan. Zoe Dumitrescu-Bușulenga prezintă cititorilor revista daneză „Orbis Litterarum", George Lăzărescu recenzează revista „Il Veltro", ce apare sub auspiciile Societății „Dante Alighieri" din Roma, Adriana Niculiu comentează „La Revue de Paris", iar Virgil Șoptereanu „Inostrannaia literatura".

Menționăm, în sfîrșit, din ultima rubrică a revistei, „Însemnări și discuții", articolul **Ecouri ale luptelor poporului grec pentru independență (1821-1829) în literatura universală,** de Ion Ganea.

ROXANA HOLBAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii de presă.
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

40.132